ATENŢIE !
ACEASTĂ CARTE ARE VALOARE DOCUMENTARĂ SI NU ORIENTATIVĂ. CUPRINSUL EI REFLECTĂ STAREA MARCAJELOR DIN 1946, SCHIMBATE ÎN TOTALITATE ÎNTRE TIMP. FOLOSIŢI ÎN SCOPUL ORIENTARII "PE MARCAJ" O APARŢIE RECENTĂ DEDICATĂ MASIVULUI PIATRA CRAIULUI !

Roşioru Gabi

DE ACELAŞ AUTOR

LITERATURA TURISTICĂ

- *Bucegii şi Piatra Craiului,* (călăuză) ed. Biblioteca Turistică, 1956. Epuizat.
- *Piatra Craiului,* (monografie) ed. Casa Şcoalelor, 1944.

LUCRĂRI CARTOGRAFICE t

- Hartă turistică a masivului *Piatra Craiului.* în culori, scara 1 : 25.000 ed. A. D. M. I. R., 1955.
- Harta turistică a masivului *Bucegi*, în culori, scara l : 25.000 ed. O. N. T., 1957.
- Hartă turistică a masivului *Piatra Craiului,* revăzută, ed. Casa Şcoalelor, 1944.
- Schiţa turistică a regiunii *Cumpăna-Făgaraş*, în culori, scara l :70,000, ed. A. D. M. I. R., 1958,
- Harta turistică a masivului *Ezer-Păpuşa*, în culori, scara 1:70.000, ed. O. NT., 1940.

ÎN MANUSCRIS:

- Hartă turistică a masivului *Piatra Craiului,* scara l : 25.000 cu ultimele cercetări.
- *Lacurile din Retezat* (monografie),
- *Bucegii* - călăuză, ed. II.

PREFAŢĂ la ediţia doua

În luna Mai 1943, după doi ani de preparaţie şi după cinci ani de lucru pe teren, depuneam în mâinile conducătorilor Casei Şcoalelor manuscrisut monografiei turistice Piatra Craiului, lucrare care a apărut în editura acelei Instituţiuni de cultură, după opt luni de muncă tipografică la care au colaborat, deopotrivă, autorul, editorul şi tipograful.

Din Februarie 1944, când a apărut lucrarea de mai sus, şi până azi, împrejurările au fost din ce în ce mai nefavorabile unei depline răspândiri a acestei lucrări în marea masaă a turiştilor, din cauza evenimentelor prin care am trecut şi care au obligat fenomenul cultural să cedeze pasul altor preocupări de ordin mult mai generat, legate de însăşi existentă Neamului şi a Ţării.

Astăzi ne găsim într'o perioadă de revenire la preocupările culturei, bucuroşi că putem să reluăm firul vremelnic întrerupt; dar totuşi, în mijlocul acestor împrejurări, nu ne putem gândi la o reeditare a lucrării noastre în condiţiunile tehnice şi tipografice care au făcut din ea una din mândriile editorilor de la Casa Şcoalelor.

Pentru ca massa turiştilor să nu fie lipsită de ajutorul elementelor cuprinse în acea lucrare, astăzi de negăsit, am crezut că ar fi util şi potrivit din partea Asociaţiei turistice „HAI LA DRUM", proprietara colecţiei „Biblioteca Turistică", să-şi manifesteze interesul pe care-l poartă răspândirii cunoştinţelor turistice, publicând un extras „de buzunar"' al lucrării noastre din 1944, în cele mai bune condiţiuni cari pot fi întrunite azi, sub raportul tiparului.

*Iată dece dăm la lumină această lucrare, ce apare ca ediţia II=a a călăuzei „*Bucegii şi Piatra Craiului*" ~ 1936 ~ (partea privitoare la acest din urmă masiv), urmând ca în scurt timp, să publicăm şi pentru prima parte (Bucegii) ediţia doua, revăzută şi completată, materialul rămânând însă întocmit după planul stabilit în ediţia întâi, întrucât acest plan s'a dovedit a fi cel mai indicat pentru o călăuza „de buzunar".*

Sperăm că broşura de fată va avea aceeaş bună primire ca şi volumul al cărui rezumat este, convinşi că massa drumeţilor noştri e dornică de lucrări bune şi folositoare.

*

Ţinem să precizăm că publicarea prezentei lucrări în vremurile grele prin care trecem, nu ar fi fost posibilă cu slabele mijloace financiare ale Asociaţiei „HAI LA DRUM", căreia i=am dăruit uzufructul publicaţiei.

Au contribuit cu sprijinul lor: Ministerul Justiţiei, cu concursul Sindicatului respectiv, Casa

Şcoaletor şi a Culturii Poporului, precum şi Ministerul Informaţiilor, prin Direcţiunea Specială a Oficiului Naţional de Turism şi Direcţiunea Culturală.

Persoanelor care au înlesnit acest sprijin hotărîtor autorul, Asociaţia „HAI LA DRUM" şi drumeţia de munte le vor fi recunoscători.

Aprilie 1946.

I. IONESCU-DUNĂREANU
Preşedintele Asociaţiei "Hai la drum"

CAP. I PREZENTARE

Spre deosebire de ceilalţi masivi mai frecventaţi, *Piatră Craiului* se găseşte într'o stiuaţie geografică cu totul specială, atât ca structură şi aşezare, cât şi ca posibilităţi de acces.

Despărţită de vastele regiuni muntoase dela apusul şi răsăritul ei, prin trei depresiuni cari pun în calea drumeţilor greutăţi de parcurs variind dela drumurile lungi şi obositoare, până la ascensiunile scurte dar primejdioase, *Piatra Craiului* prezintă, în general, înfăţişarea unui animal imens, aşezat în poziţie de odihnă şi al cărui cap, puternic şi voluminos, l-ar constitui *Turnul,* în direcţia nordului, la hotarul Zărneştilor, iar coada s'ar întinde, subţire şi zimţată, către sud până dincolo de *Pietricica,* în hotarul Dâmbovicioarei.

Pe mai mult de 22 km. în linie aeriană, trupul acestui uriaş animal preistoric culminează la mijloc cu *Piscul Baciului* sau *Vf. La Om* (2244 m.) a cărui altitudine echivalează cu a vârfurilor gemene *Cindrelului Ştefleşti,* din masivul dintre Olt şi Jiu, au aproximativ cu vârful Godeanului; iar dintre piscurile Făgăraşilor, *Negoiului Moldoveanu* îl întrec exact cu 300 m.

Între cele două capete ale acestui nemăsurat val de piatră, o creastă zimţată ca o spinare de rechin, îşi înşiră nenumăratele ei piscuri şi şei pentru a căror străbatere abia ajung două zile lungi de vară, dealungul drumului de creastă extrem de obositor.

* * *

Creasta nordică a Pietrei Craiului este una din cele mai caracteristice regiuni alpine, nu numai din cuprinsul acestui masiv atât de bogat în surprize, dar îndrăznesc să afirm, chiar din întreaga noastră comoară de frumuseţi alpine.

Fără să fie încununată de înălţimi impunătoare, fără să aibă pe umeri superba podoabă a zăpezilor veşnice, această jumătate nordică a masivului ascunde în adâncurile ei neumblate, imagini excepţionale, elemente de o deosebită noutate.

Să amintesc de hăurile *Căldării Ocolite,* în al cărei găvan negurile se zvârcolesc, se frământă şi se sfâşie ca balaurii din basmele copilăriei noastre ? Sau de brânele sălbatece şi izolate, unde ciopoarele de capre negre sunt singurele stăpâne ale poienilor cu iarba grasă? Sau de imensele crăpături ale *Ţimbalelor,* care par nişte cetăţi uriaşe ale căror ruini se sprijină pe contraforţii tăia;i în stâncă, de dimensiuni gigantice, ai muchiilor despărţitoare?

* * *

Aş vrea să stăruiesc asupra înfăţişerii celeilalte porţiuni de creastă, începând dela „O*m*" spre sud: creasta Grindului, cu abruptul ei de apus, copleşitor, înecat într'un râu de grohotiş şi cu „colţii" ei caracteristici.

Colţii aceştia, de oriunde şi pe orice vreme ar fi priviţi, dar mai ales pe negură, prezintă imagini tulburătoare j uriaşi din vremuri preistorice par să fi rămas de milenii în aceleaşi poziţii bizare. O fantezie mai zbuciumată sau o imaginaţie mai vie le-ar putea împrumuta tot atâtea simboluri câte variaţii de aspecte oferă ei ochilor cari ştiu să vadă dincolo de forma banală a unei pietre, sau cari vor să raporteze dimensiunile gigantice ale acestor monştri, la măsurile noastre liliputane.

Abruptul care cade vertical din creasta aceasta ascuţită,, spre apus, face o impresie covârşitoare; cred că nimic nu întrece această sensaţie de perfectă izolare, de nepătruns mister, de obositoare albeaţă ce răzbate de aici aproape cu violenţă.

Ne găsim în prezenţa unui ţinut alpin necercetat, cu întregul lui alai de basme săpate în piatră; este comoara alpinismului românesc, regiunea care seamănă atât de mult cu marea minune a Occidentului: *Dolomiţii.*

Văzut pentru prima oară, fie din Valea lui Ivan, fie de pe muchea Tămaşului, abruptul acesta vestic al crestei sudice lasă o impresie atât de puternică şi nouă, încât timp îndelungat, hoinărind pe alte plaiuri, te va urmări ca o obsesie imaginea zidului imens, de un alb strălucitor, în bătaia soarelui de apus, peste care doar verdele *Poienii închise* sau găurile dela *Ceardacul Stanciului,* înscriu câte o pată mai întunecată.

* * *

Puţini drumeţi îşi îndreaptă paşii spre C*asa Diana,* ascunsă sub peretele alb al Turnului, într'o pădure odinioară răscolită de balaurii unui ciclon ce desţelenise sute de brazi vânjoşi, răsturnându-i deavalma într'un infern de rădăcini şi trunchiuri date peste cap.

O adevărată poveste de primăvară se naşte pe văile din jurul acestei micuţe case de vânătoare,

odată cu topirea zăpezilor, când ea aşteaptă să apară primul drumeţ dornic şi de puţină poezie a muntelui, nu numai de senzaţii tari.

* * *

Închin câteva rânduri iubitei mele case de adăpost *Radu Negru,* din Grindul Pietrei Craiului.

Izolată în singurătatea unei zone prea puţin frecventată; strânsă între pereţii ei de bârne care - prin străduinţa celui ce scrie aceste rânduri - au reuşit să ascundă sărăcia unei căsuţe de piatră rămasă ani dearândul în complectă paragină; ocrotită de C*olţii Grindului,* cu imensele lor hornuri, această cabană merită un popas în miezul verii, când orchestrele de greeri şi cosaşi săltăreţi se întrec în acorduri de simfonie pastorală.

Ea mai are dreptul la un alt popas târziu în toamnă, când palidele raze ale lunii pline cad peste tot ţinutul albind şi mai mult colţii majestoşi ai Grindului, sau jucându-şi slabele lor reflexe peste pojghiţa de zăpadă care s'a grăbit să se aştearnă pe spinările îndepărtaţilor Bucegi, dincolo de adânca depresiune a Branului.

CAP. II DESCRIERE GEOGRAFICĂ

1. Aspectul general al masivului

Spre deosebire de alţi masivi, impresionanţi prin volum sau înfăţişare impozantă, *Piatra Craiului* se caracterizează prin aspectul ei cu totul particular şi unic în geografia Carpaţilor noştri.

Mărginită la nord de câmpia Bârsei, la sud de măgurile Rucărului şi Dâmbovicioarei, la apus şi N. W. de valea superioară a Dâmboviţei şi de Valea Bârsei, iar la răsărit de depresiunea Branului, *Piatra.Craiului* apare ca o singură creastă, perfect separată de înălţimile.dimprejur cari, prin dispoziţia lor faţă de masivul propriu zis, par ceeace sunt, adică nişte dealuri fără importanţă.

2. Creasta propriu zisă.

Masivul Piatra Craiului prezintă o singură creastă proeminentă, cu direcţia generală S. W.-N. E., începând din *Pietricica,* prin care se leagă de măgurile Dâmbovicioarei, până în *Piatra Mică* ale cărei pante cad pe hotarul Zărneştilor.

Începând din capătul de S. W., creasta Pietrei Craiului (22 km. lungime) prezintă următoarele elemente geografice: *Vf. Pietricica* (1699 m.), *Fundurile* (1853 m.) peste care trece vestica Potecă a Grănicerilor, în punctul *Şeaua Fundurile* (1889 m.); C*olţii Fundurilor* (1951 m.) cu o bogată colonie de Floarea Reginei; *Grindul* cu creasta lui ascuţită şi cu vârfurile: *Piatra* (2086 m.), C*olţii Grindului* (2227 m.), de o fantastică înfăţişare şi *Vf. Grindulu,* (2229 m.); *Vf. La Om* sau P*iscul Baciului* (2244 m.) nodul central al masivului şi punctul de cea mai mare altitudine; C*lăile Pietrei, Craiului,* o succesiune de nouă vârfuri proeminente, printre cari *Vf .Sbirii*(2188 m.); apoi *Ţimbalul mic (2198 m) Vf. dintre Ţimbale*(2140m,) şi *Ţimbalul mare* (2148 m.); în sfârşit, *Vf. Ascuţit* (2136 m.), şi *Turnul Pietrei* C*raiului* (l 923 m.) sunt ultimele înălţimi a ceea ce se numeşte în general *Piatra Craiului Mare,* alcătuind masivul propriu zis. *Piatra* C*raiului Mică,* cu vârful *Piatra Mică* (1816 m.) este o piramidă izolată de masiv prin adânca şea a *Curmăturii Pietrei Craiului* (1600 m.).

În limbaj alpinist, porţiunea dela Vf. La Om spre Pietricica se numeşte *Creasta Sudică,* iar porţiunea dela Vf. La Om spre Turn, se numeşte *Creasta Nordică.*

3. Versantele.

Versantele Pietrei Craiului prezintă aspecte diametral opuse.

Versantul răsăritean, dinspre depresiunea Branului, slab înclinat şi acoperit de o bogată vegetaţie pastorală prezintă numai două denivelaţii pronunţate; aceea de sub Colţii Grindului până în dreptul vârfului La Om,, unde sfârşeşte cu Colţii Găinii, cuprinde cunoscuta regiune a *Hornurilor* G*rindului* şi se prelungeşte în pantă potrivită până sub Casa Radu Negru; aceea de sub Ţimbale, în dreptul *Hornurilor Mărtoiului* este mai puţin cunoscută, fiind în afara drumurilor de mare circulaţie din masiv şi se prelungeşte pe sub Turn, până în Curmătură.

Dealungul întregului versant de răsărit, pe linia de separaţie dintre abrupt şi zona ierboasă, se întinde un brâu neîntrerupt care poartă diverse denumiri şi anume *Brâul de sub Grind,* pe porţiunea de sub Colţii Grindului până sub Vf. La Om, *Brâul Vlăduşca* (La Poliţe), dela Colţii Găinii până în dreptul Mărtoiului şi *Brâul Mărtoiul,* în dreptul hornurilor cu acelaş nume, unde se şi opreşte, nefiind posibilă trecerea mai departe, pe sub Turn.

Versantul apusean constituie, în schimb, marea podoabă a masivului, unică în acest gen în ţara noastră. Începând din dreptul Şeii Fundurilor, până unde versantul este împădurit şi sălbatec, abruptul apusean şi nord-vestic al Pietrei Craiului oferă ochilor un perete conţinu, de o înclinaţie care merge uneori până la verticală, din Valea Urzicii până sub Turn, unde din nou se ascunde sub o compactă haină de brazi.

Pereţii de apus şi nord=vest ai Pietrei Craiului, peste cari nu duceau până mai deunăzi decât trei drumuri cunoscute *(Brâul Caprelor* din Padina Închisă, *La Lanţuri - Westwand* şi *V. Urzicii - Şeaua Funduri),* deşi lungimea lor trece de 20 km., par din depărtare cu totul inaccesibili şi sunt în realitate foarte

greu de cercetat.

Roca este foarte slabă, se macină văzând cu ochii şi adevărate *râuri de grohotiş* curg la vale la cea mai mică atingere.

În special abruptul apusean este îmbrăcat la poale numai cu asemenea grohotişuri, cari lipsesc însă pe porţiunea nord-vestică a lui; *Marele Grohotiş* sau *Horjul Mare* se întinde spre exemplu dela Valea lui Ivan neîntrerupt până în dreptul „Lanţurilor".

De notat, începând dela sud spre nord, următoarele elemente alpine: *Valea lui Ivan, Ceardacul Stanciului* cu peştera alăturată, *Peretele Piscul Rece, Peretele Central, Peretele din Padina Lăncii, Poiana Închisă, Umerii Pietrei Craiului,* exact în dreptul Tămaşului, *La Căplaz* caracterizat prin nişte arcade minunate, tăiate în stânca albă a abruptului, *Şpirla de Sus* cu frumoasa ei grotă „La Ulcior", *Ţimbalele* cu crestele lor ascuţite ca nişte lame de fierăstrău, *Padina Închisă* cu peretele ei ca o orgă şi cu isvorul dela „*Găvan*", ascuns într'o pungă săpată în roca muntelui.

Dela un capăt la celălalt, abruptul apusean şi nord=vestic este încins cu un brâu care, cu toate micile lui discontinuităţi, merg totuşi neîntrerupt din valea Urzicii până în Turn, trecând peste toate firele de văi care brăzdează abruptul. El poartă diferite denumiri şi anume: *Brâul Roşu,* dela Valea Urzicii până sub Peretele Central din Marele Grohotiş, *Brâul de Mijloc* de aci până în Padina din Călineţ, *Brâul Richiţii* şi *Brâul Ciorânga Mare,* până în Padina Popii, de unde trece în amfiteatrul Padinei Închise şi se pierde pe versantul împădurit al Turnului.

4. Împrejurimile

În jurul crestei principale a Pietrei Craiului se găsesc nenumărate măguri cari nu interesează sub raport turistic decât în măsura în care le întâlnim pe drumurile din masiv. La nord, peste valea Bârsei, notăm *Pleaşa* (1089 m.), C*iuma* (1421 *m. Silha* (1207 m.), G*ruiul Lung* (1266 m.); la apus avem *Tămaşul Mare (1137* m.), cel mai important din punct de vedere turistic, deoarece pe spinarea lui trece poteca de legătură dintre Piatra Craiului şi Făgăraşii îndepărtaţi; *Tămăşelul* (1604 m.) care prin ultima lui extremitate, *Vf. Tămăşelului (*1604 m.) ajunge chiar sub abruptul Pietrei Craiului, la „Umeri"; *Valea lui Ivan* cu *Piscul Rece* (1410 m.) şi *Piscul cu Brazi; Valea Largă* (1246 m.), *Păltineiul* (1345 m.), *Valea Speriatei* (1220 m.), toate dealungul malului stâng al văii superioare a Dâmboviţei, care separă masivul Piatra Craiului de ramificaţiile masivului *Păpuşa.*

La miazăzi notăm *Gruiul Mirii* (1501 m.) şi *Plaiul Mare,* iar la răsărit o serie de măguri mai numeroase: *Ciocanul* (1268 m.), *Piatra Galbenă* (1473 m.), C*ozia* (1546 m.), *Sasul* şi *Dealul Popii* (1512 m.), *Vlăduşca* şi *Mărtoiul* (1423 m.), *Şteghioara* (1536 m.), *Dealul Corboşeştilor* (1160 m.), *Piscul lui Corboşiu* (1015 m.), *Dealul Voineştilor (*1168 m.) precum şi alte mici piscuri prin care masivul se învecinează cu *Giuvala,* punct de trecere în spre Leaota şi Bucegi.

Între Zărneşti şi Bran, mai notăm marele deal *Măgura* (1375 m.) care, cu ramificaţiile lui ocupă toată regiunea dintre aceste localităţi, iar în imediata apropiere a Zărneştilor, notăm *Tohăniţa* şi *Bârcul.*

5. Văile.

Masivul Piatra Craiului este străbătut de foarte puţine văi mari, cele mai multe fiind numai văi de abrupt lipsite de apă, dar bogate în grohotiş.

Două văi mari putem menţiona şi anume: *V. Dâmboviţei* şi *V. Bârsei,* care în mod identic, strâng capetele masivului ca într'un cleşte, prin câte două fire bine definite. Valea Dâmboviţei strânge capătul sudic al masivului prin cele două şanţuri adânci ale văilor Dâmbovicioarei şi Dâmboviţei propriu zise, iar Valea Bârsei strânge capătul nordic al masivului, prin cele două şanţuri ale Râului Mare (care vine din Prăpăstiile Zărneştilor) şi Bârsei propriu zise (care vine tocmai de sub Comisul Făgăraşilor).

a) *Basinul Dâmboviţei* îşi trimite afluenţii, cu sau fără apă, până în abruptul apusean al Pietrei Craiului, prin văile: *Tămaşul Mare, Dragoslăvenilor, Tămăşelului, Padina Lăncii, Piscul Rece, Valea lui Ivan, V. Urzicii, V. cu Apă, V, Largă, V. Seacă, V. Speriatei* şi alte mici văi cu care ajungem în zona Dâmbovicioarei, trecând apoi pe latura de răsărit a masivului; aci notăm *V. Dâmbovicioarei* cu afluenţii ei: *V. Brusturetului, V, Muerii, V, Fundurilor, V. Şteghiei, V. Căpăţînelor, V. Cheia de sub Grind, V. Pietrelor* (V. Seacă).

De notat este succesiunea numirilor pe care le poartă V. Dâmbovicioarei dela origină până la Peştera Dâmbovicioarei şi anume: *Vâlcelul Găinii* şi *V. Cheia de sub Grind* (văi de origină venind din

Colţii Găinii şi Colţii Grindului), apoi K 5e*acă* său *V. Pietrelor, V. Brusturetului,* cu un enorm debit de apă şi cu frumoasele ei „chei" şi, în fine, *V. Dâmbovicioarei,* care se varsă în V. Dâmboviţei în dreptul localităţii *Podul Dâmboviţei,* mai sus de Rucăr, după ce a trecut prin cunoscutele *Chei ale Dâmbovicioarei.*

b) *Basinul Bârsei* îşi trimite afluenţii săi, mult mai numeroşi şi aproape toţi cu apă, până în abruptul nord-vestic al Pietrei Craiului şi pe versantul ei de răsărit prin văile: *Bârsa Tămaşului, V. Şpirlei, V. Vlăduşca, V. Podurilor, Padina lui Călineţ, Padina lui Râie, Ciorânga Mare, Padina Popii, Padina Închisă, Padina Şindileriei, Patima Calului, Padina Chicera, Padina Hotarului, V. Crăpăturii* şi *V. Topliţei,* cu care ajungem în regiunea Zărneştilor, unde întâlnim cel de al doilea braţ al cleştelui - *Râul Mare,* cu care trecem pe versantul de răsărit.

Aci notăm: *Râul Mare, Padina lui Dănişor, V. Curmăturii, V. Cheia (din Curmătură), V. Mărtoiului* şi *V. Vlăduşca.*

De notat că tot de basinul Bârsei ţin şi văile care străbat măgurile din jurul Branului (V. Măgurei, Valea lui Nen, V, Coacăzei, V. Ulmului) şi care, prin intermediul *Văii Sbârcioarei,* unită cu V. Moeciului şi a Şimonului, ajung în *Valea Turcului* şi apoi în Bârsa.

Notăm de asemenea că isvoarele Bârsei mari sunt formate din trei Bârse: a *Tămaşului,* care vine din Tămaşul Mare*, a lui Bucur* care vine din Ciuma şi a *Groşetului,* lungă de peste 12 km., care isvorăşte de sub piciorul Comisului, în Făgăraş.

Tustrele Bârsele se unesc în jurul punctului P*laiul Foii* şi dau naştere istoricei văi a *Bârsei Mari.*

Încă o identitate între basinul Dâmboviţei şi cel al Bârsei constituie *Prăpăstiile Zărneştilor,* chei enorme prin care apele ies depe versantul răsăritean al masivului spre câmpia Bârsei, după cum apele Dâmbovicioarei ies prin Cheile Brusturetului şi ale Dâmbovicioarei; deasemenea notăm pe valea Râului Mare, puternicele isvoare de apă dela *Fântânile Domnilor,* lângă Zărneşti, cum am notat şi isvoarele dela *Gâlgoaie,* în valea Brusturetului.

CAP. III ITINERARII

1. Centre turistice.

Deşi la poalele masivului Piatra Craiului se găsesc răspândite numeroase sate aparţinând în majoritate localităţii *Bran,* totuşi nici unul din ele nu poate constitui puncte de plecare în masiv, din cauza izolării lor şi a lipsei de confort.

Numai localităţile *Bran* şi *Zărneşti* pot servi drept capete de itinerar pentru jumătatea nordică a masivului, iar *Rucărul,* cu anexa lui *Dâmbovicioara*, pentru jumătatea sudică a masivului. În *Zărneşti* putându-se ajunge cu trenul, este firesc ca această localitate să constituie centrul turistic cel mai indicat, localitatea bucurându-se şi de un oarecare confort datorită industriilor instalate în vecinătate; găsim astfel în Zărneşti (ca şi în *Bran,* de altfel) un hotel, câteva restaurante, băcănii, oficiu poştal şi telefonic, mijloace de transport, piaţă bogată odată pe săptămână, precum şi o mână de intelectuali cari sunt dispuşi să lege prietenie cu „turiştii" veniţi din Bucureşti.

La *Bran* şi *Rucăr* se poate ajunge ceva mai greu, cu autobuzele de curse ce pleacă respectiv din Braşov şi Câmpulung, zilnic.

Ferindu-ne de a da aci adrese care ar putea servi numai în scop comercial, vom recomanda totuşi drumeţilor câteva persoane demne de toată încrederea, cu care se pot stabili relaţiuni sau dela care s'ar putea obţine găzduire sau informaţiuni.

Notăm astfel pe: *Iosif Albu,* brigadier silvic în Plaiul Foii (12 km. dela Zărneşti), *Ion Niţă Uretu,* brigadier silvic în Dâmbovicioara, ambii vânători iscusiţi; *Ion Benga Burlacu,* cârciumar în Şirnea, *Ion Folea*, din satul Peştera şi *Părintele Enescu,* din acelaş sat, om cu o deosebită afecţiune pentru drumeţii ce-l vizitează.

2. Clasificarea drumurilor

Nu toate itinerariile dintr'un masiv sunt la fel de accesibile oricărei categorii de drumeţi; o călăuză conştientă de rolul ei trebue să le clasifice în raport cu posibilităţile drumeţilor, făcându-i atenţi asupra gradului de dificultate al terenului.

S'au încercat şi se vor mai încerca, la noi, diverse formule de clasificare, dar noi socotim că împărţirea în categorii cât mai cuprinzătoare este cea mai bună clasificare a drumurilor fără caracter tehnic.

În ediţia I=a a călăuzei *„Bucegii şi Piatra Craiului"* stabilisem o clasificare a drumurilor în trei categorii: itinerarii de interes general, itinerarii alpine şi itinerarii tehnice, crezând că vom putea să încadrăm în ele toate genurile de drumuri, de orice grad.

Experienţa ulterioară ne-a dovedit, pe deoparte, că nu erau suficiente numai trei despărţăminte, iar pe de altă parte, că în cuprinsul celor trei categorii de drumuri trebuiau făcute unele schimbări sau complectări.

Pe atunci (1936) încă nu eram siguri că vom putea desăvârşi planul nostru de cercetare amănunţită a abruptului Pietrei Craiului, lucrare pe care abia în anul 1942 am socotite încheiată, publicând monografia turistică *„Piatra Craiului*", apărută abia în anul 1944.

De atunci şi până acum (1936-1946) am adunat o experienţă deosebită şi o cunoaştere deplină a masivului, ajungând să clasificăm drumurile în cinci categorii şi anume:

a) *Drumuri de pătrundere,* acelea care pornesc dintr'un centru turistic şi se opresc într'un punct central din masiv (în cazul nostru C*asa Radu Negru)* servind la cunoaşterea generală a masivului şi fiind accesibile tuturor categoriilor de drumeţi.

b) *Drumuri de interes general,* categorie foarte bogată care cuprinde toate celelalte trasee pentru a căror parcurgere se cere numai echipament şi rezistenţă fizică, fără să fie nevoe de material sau technică specială; în general aceste trasee folosesc poteci cari conduc în interiorul masivului fără mari dificultăţi.

Ele pot fi efectuate de orice amatori, fără nici o pregătire specială şi în orice număr.

c) *Trasee alpine*, categorie în care am grupat toate rutele ce ies din comun, punând la încercare nu numai rezistenţa noastră fizică, dar şi experienţa alpină.

Aceste trasee folosesc fie firele sau feţele văilor de abrupt, fie brânele care încing abruptul: grupurile numai pot fi atât de numeroase ca pe celelalte două categorii de drumuri, bocancii cu tricouni sunt cei mai indicaţi, fără ca frânghia să fie însă obligatorie şi nici espadrilele.

d) *Trasee technice,* categorie în care nu vom face decât să evocăm datele generale ale acelor trasee de mare clasă alpină, pe care nu avem intenţia de a le pune la îndemână oricărei categorii de drumeţi.

Sunt trasee pentru a căror explorare şi determinare s'au jertfit mulţi ani, multe eforturi şi s'a pus la contribuţie priceperea şi experienţa multor „aşi" ai alpinismului nostru, ale căror nume le voi menţiona cu cea mai mare plăcere şi recunoştinţă.

Cea mai mare parte din aceste trasee sunt drumuri noui sau *„premiere"* stabilite de noi numai cu concursul prietenesc al „aşilor" noştrii; numai puţine „premiere" au mai rămas de stabilit şi acelea vor fi posibile călcând pe locurile cercetate de noi şi de tovarăşii noştri de ascensiune.

e) *Drumuri de legătură,* categorie în care am introdus acele drumuri de interes general ce străbat regiunile dintre Piatra Craiului şi Ezerul=Păpuşa, spre apus, dintre Piatra Craiului şi Bucegi, spre răsărit, sau dintre Piatra Craiului şi Făgăraş spre nord, având la ambele extremităţi, în mod obligatoriu, o casă de adăpost la dispoziţia drumeţilor.

3. Drumuri de pătrundere

În masivul Piatra Craiului găsim cinci drumuri de pătrundere şi anume: *a) Drumul Prăpăstiilor* din Zărneşti, pe Valea Râului Mare, prin cheile *Prăpăstiilor Zărneştilor,* până la Casa Radu Negru; *b) Drumul Bârsei,* tot din Zărneşti, pe Valea Bârsei până la casa din Plaiul Foii; *c) Drumul Dâmbovicioarei,* din satu Dâmbovicioara prin cheile cu acelaş nume, până la Casa Radu Negru; *d) Drumul Dâmboviţei,* din Rucăr pe Valea Dâmboviţei, până în Valea lui Ivan; *e) Drumul Peşterei,* din Bran, prin satul Peştera, până la Casa Radu Negru, traseu care este accesibil şi iarne pe skiuri.

4. Marcajele.

Oficiul Naţional de Turism adoptând noul sistem de marcaje reglementat de *Federaţia de Turism,* a hotărî refacerea tuturor marcajelor din munţi; până la aplicarea noului sistem, de semne de marcaj, noi vom indica însă tot semnele actualmente existente pe teren, iar la finele lucrării vom dă un tablou sinoptic cuprinzând semnele actuale şi corespondentele lor în viitor.

A. DRUMURI DIN ZĂRNEŞTI

I. DRUMURI DE PĂTRUNDERE

1. Zărneşti—Plaiul Foii—Casa Radu Negru.
Timp necesar: 8~9 ore; marcaj roşu orizontal.

Drumul pleacă din Zărneşti, Piaţa I. C. Brătianu (Biserica Ortodoxă), coboară spre apa Bârsei şi urmează şoseaua care leagă comuna Zărneşti de punctul extrem *Plaiul Foii* (12 Km.). Până la staţia de Decauville (2 Km.) şoseaua este într'o stare admirabilă şi drumul poate fi parcurs cu orice vechiul; de aci, se va folosi trenul forestier, căruţa sau piciorul, pe restul de 10 Km, unde şoseua este foarte stricată.

Peisagiul este încântător, pe măsură ce pătrundem pe valea Bârsei, spre isvoarele ei; pe dreapta măgurile Bârsei, îmbrăcate într'o pădure deasă iar pe stânga piscurile Pietrei Craiului, începând din Vf. Piatra Mică, Turn, Colţul Chiliilor (în primul plan) şi apoi creasta nordică, al cărei abrupt se prezintă deosebit de impresionant.

În *Plaiul Foii* (849 m.) se află o casă de adăpost a Oficiului local de turism Braşov, precum şi cabana confortabilă a lui *Iosif Albu,* brigadierul silvic şi prietenul nostru vechiu, aşezată la confluenţa Bârsei Groşetului cu Bârsa Tămaşului.

În continuare, poteca urmează malul drept al Bârsei Tămaşului, ajunge la confluenţa acesteia cu V. Runcului, unde lasă la dreapta poteca spre Valea lui Ivan şi se afundă apoi spre isvoarele Bârsei Tămaşului, după ce trece pe lângă postul fix de paznici de vânătoare *Şpirla,*

Lăsând la dreapta valea propriu zisă a Tămaşului şi la stânga V. Şpirlei, poteca mai merge puţin dealungul unui afluent al acesteia şi urcă apoi din greu o pantă foarte înclinată care străbate o pădure deasă, pentru a ieşi pe o coamă care desparte cele două văi de mai sus.

Pe această coamă în sus, apoi la stânga pe un brâneag îngust, pe deasupra adâncii depresiuni a Şpirlei şi, în fine, la dreapta pe un grohotiş, ajungem în punctul *„La Zaplaz",* de unde începe *Drumul lui Deubel,* pe „Westwandul[1]" propriu zis (alt. 1640 m.).

Locul este remarcabil prin perspectiva îndepărtată pe care o oferă, prin arcadele de piatră săpate în roca albă a abruptului şi mai ales prin emoţia celui care trece întâia dată pe aci, fără să ştie ce-l aşteaptă pe restu celor 600 m. diferenţă de nivel până în creastă.

Drumul Deubel[2] trece pe deasupra arcadelor Zaplazului, se strecoară prin hornuri pline de grohoti şi printre ţancuri izolate, ajungând în punctul *„La Lanţuri* unde începem să folosim cele trei cabluri de oţel fixate în stâncă la diferite distanţe, pentru a fi de folos turiştilor; în dreptul celui de al doilea cablu, notăm marele horn, „La Lanţuri", spărtură de mari proporţii străjuită de ambele părţi de câte o grotă.

Mai departe, după ultimul cablu, trecem un punct cu adevărat dificil, unde nu s'a instalat însă nici un cablu, lăsăm în dreapta o mare săritoare pe care o depăşim pe stânga, traversăm *Brâut de mijloc* pe o vastă poiană înflorită (alt. 1930 m.), apoi *Brâul de Sus* (alt. 2100 m.) şi ne pregătim să atingem creasta care se vede bine.

Ocolind o mare ruptură de pantă în genul celor care se întâlnesc atât de des în Piatra Craiului, poteca o depăşeşte pe dreapta, se strecoară pe un vâlcel îngust ca un horn şi iese în creastă îritr'un punct situat între Vf. la Om şi Vf. Grindului.

De aci, pe creasta care se prezintă deosebit de ospitalieră, poteca ajunge la piramida trigonometrică de pe *Vf. La Om* (alt. 2244 m.), după care coboară pe versantul de răsărit al masivului, pe o pantă uşoară printre bolovani spre cabana mare ce se vede în vale.

C*asa Radu Negru* (alt. 1650 m.) aparţine Asoc. turistice A. D. M. I. R. şi cuprinde două dormitoare comune, cu o copacitate de peste 50 de persoane, sală de mese şi bucătărie; ea nu este încă terminată, dar poate fi folosită în orice anotimp şi de grupe oricât de numeroase.

Cabana este deschisă tot anul; priveliştea este excepţional de frumoasă atât asupra Colţilor Grindului, cari străjuesc cabana, cât şi asupra depresiunii Branului şi abruptului Bucegilor, din ClinceacCiobotea până în Strunga Pietrele Albe şi Leaota.

2, Zărneşti — Prăpăstii — Casa Radu Negru

---

[1] Denumire curentă în limbajul turistic, în loc de „peretele vestic".
[2] *Frederic Deubel* a stabilit pentru prima dată acest traseu de abrupt.

Timp necesar 4-5 ore; marcaj cruce roşie.

Ieşirea din Zărneşti se face tot prin Piaţa Brătianu (Biserica Ortodoxă), apoi spre sud pe Str. General Averescu, către gura Prăpăstiilor, pe malul stâng al Râului Mare.

Trecem pe lângă bogatele isvoare dela *Fântânile Domnilor,* apoi pe lângă cariera de piatră de var *Baia de Piatră,* iar după o oră dela plecarea din Zărneşti ajungem la bifurcarea drumurilor, punct marcat printr'o fântână şi un pod peste apa Râului Mare (Km. 4).

Aci şoseaua pe care am venit trece peste pod şi se îndreaptă în serpentine către satul Măgura; o potecă de cal urcă la dreapta spre Curmătura, pe pantele Pietrei Mici iar un drum de căruţă urmează cursul apei spre Prăpăstii.

Puţin mai sus se desparte şi acest drum, lăsând la stânga o potecă de cal care urcă spre satul Peştera, pe când drumul se afundă în gangul îngust al Prăpăstiilor.

Intrarea în aceste măreţe chei este impresionantă şi senzaţia creşte pe măsură ce ne afundăm mai mult în nesfârşita tăcere şi izolare strânsă între imenşii pereţi ai canionului. Aproximativ după o oră dela podul spre satul Măgure (Podul Măgurei), ajungem în punctul central al Prăpăstiilor, acolo unde ele se ramifică, trimiţând un braţ spre dreapta, dealungul văii Cheia, spre Curmătură, iar celălalt braţ spre stânga, dealungul văii Vlăduşca - spre Casa- Radu Negru.

Continuăm drumul pe ramura din stânga, trecem prin Cheia lui Banu şi Cheia lui Coadă, ocolim săritorile văii Vlăduşca pe o potecă de picior care se caţără pe malul stâng al văii şi ajungem din nou pe firul văii, în fundul Prăpăstiilor, pe care nu le mai parcurgem mult, deoarece în curând ajungem la gura lor superioară.

În scurt timp, urmând în sus firul văii Vlăduşca ajungem la isvoarele ei, pe care le parcurgem fie pe fir, sărind din piatră în piatră, fie pe deasupra, pe malu drept al văii. Ajunşi în punctul de origină al văii Vlăduşca, lăsăm la dreapta *Stâna Vlăduşca* (1387 m.) şi ne oprim în *Poiana Vlăduşca,* pentru orientare. Din stânga vine poteca mare dela Bran, prin satul Peştera, iar în faţă, trecând peste linia de despărţire dintre judeţele Braşov şi Muscel care străbate poiana (odinioară fosta graniţă dintre Vechiul Regat şi Transilvania), se desluşeşte un drum lat care nici nu urcă, nici nu coboară, pe o bună distanţă.

Urmăm acest drum, trecem pe la *Şipotul din Vlăduşca,* unde găsim apă tot anul şi urcând pieziş printr'o pădure de brazi, ne oprim din nou pentru orientare într'un punct marcat prin două *tabele de orientare A. D. M. L R.;* din stânga vine poteca dinspre Dâmbovicioara şi Şirnea, iar locului i se mai spune de câţiva ani „*La Table*".

Din acest punct poteca urcă din greu spre Casa Radu Negru, la care ajungem după circa 30 minute, folosind dela liziera superioară a pădurii o potecă în serpentine care uşurează mult urcuşul.

II. DRUMURI DE INTERES GENERAL

1. Zărneşti—Peştera—Casa Radu Negru.

Timp necesar 6-7 ore; marcaj roşu orizontal.

Folosim drumul de mai sus (A I. 2) până dincolo de *podul Măgura,* unde drumul de căruţă se afundă în Prăpăstii, lăsând la stânga o potecă de cal; urcăm pe această potecă dealungul unui vâlcel, trecem prin cătunul *Toancheş,* lăsăm în dreapta măgurile dintre satul Peştera şi Prăpăstii şi, pe sub liziera inferioară a pădurii, ajungem la marginea de sus a satului Peştera, la casa lui Ion Folea sau la aceea a părintelui Enescu.

Urcăm puţin pe sub liziera pădurii şi intrăm în valea Pietrile, origină a văii Coacăzei, ce străbate satul Şirnea care se vede departe, jos. Făcând un unghiu spre dreapta, urcăm V. Pietrile până la origina ei (Joaca-Sasul), lăsând în stânga *Stâna din Cozia,* ocolim apoi izvoarele văii Brusturetului care poartă aci numele de *Valea Seacă a Pietrelor* şi *Vâlcelul Găinii* (deoarece intrăm pe domeniul *Colţilor Găinii)* şi ne oprim în *Poiana Vlăduşca* (vezi A. I. 2). De remarcat că de pe Sasul-Joaca se vede admirabil Casa Radu Negru, precum şi întreaga „panoramă" a crestei Pietrei Craiului, dela un capăt la celălalt.

Din Poiana Vlăduşca până la cabană, se urmează drumul A.I. 2; întregul traseu este foarte indicat pentru drumuri de iarnă.

2. Zărneşti—Zănoaga—Piatra Mică.

Timp necesar: 3-4 ore; marcaj galben orizontal. Folosim drumul A.I. 2, până în dreptul *Podului Măgura,* unde o potecă de cal urcă spre dreapta, pe pantele Zănoagei.

În serpentine dese, pe malul drept al Padinei lui Dănişor, poteca aceasta urcă din greu la început apoi îşi îndulceşte panta, străbate *Poiana Zănoaga* trecând pe lângă stâna cu acelaş nume şi se opreşte la C*asa de adăpost din Curmătură* (1470 m. alt.) fostă proprietatea S. K. V. (astăzi preluată de Stat, prin O. N. T.).

De aci, printr'o pădure deasă de jnepeni, ieşim care după 10 minute în larga şea a *Curmăturei* (1600 m. alt.) însemnată printr'o poiană vastă. În sus, spre vârful Pietrei Mici, urmăm poteca dinspre dreapta (est) care urcă la început peste un râu de grohotiş, trece pe un brâu şi după ce străbate un horn larg, iese pe micul platou pietros de pe vârf (1816 m.).

Aci a fost ridicată o mare cruce în amintirea eroilor din războiul 1916-1918.

Curmătură Pietrei Craiului este o enormă şea care desparte piramida Pietrei Mici, de imensul corp al Pietrei Craiului propriu zise; ea mai este şi cumpăna dintre scobitura adâncă a văii Crăpătura şi basinul larg al văii Cheia din Curmături.

Pentru întoarcerea în Zărneşti (încă două ore), folosim o altă potecă, marcată tot cu galben orizontal, care începe să coboare pantele Zănoagei puţin mai departe de crucea de pe vârf, străbate o deasă pădure de brazi şi răzbate exact în poiana Zănoagei, de unde pe Padina lui Dănişor ajungem din nou la Podul Măgurei.

3. Zărneşti—Prăpăstii—Casa din Curmătură.

Timp necesar: 4~5 ore; marcaj albastru orizontal.

Pornim din Zărneşti pe drumul A. I. 2 pe care-l folosim până în mijlocul Prăpăstiilor, acolo unde gangul se bifurcă; de aci, spre dreapta, pe fundul văii Cheia, până la confluenţa ei cu valea Curmăturii, unde valea principală (Cheia) face un unghiu drept spre stânga.

De aci până la fosta *Stâna din Curmătura* (1372 m. alt.) avem de ales între două variante:

Varianta I- fără marcaj - se urmează în sus firul văii Cheia până sub vechea stână, la care se ajunge urcând o mică pantă; drum mai sălbatec.

Varianta II- pe marcaj - folosim o potecă de cal care străbate Pădurea Mare, pe muchia dintre V. Curmăturii; şi V. Cheia şi, după un urcuş destul de greu, ajungem la stâna veche din Curmătura, de unde apoi, în foarte scurt timp, pe unul din nenumăratele fire ale văii Curmăturii, ajungem la casa de adăpost din Curmătura.

4. Zărneşti—Casa Diana.

Timp necesar: 3-3½ ore; marcaj albastru orizontal.

Drumul acesta este de o foarte mare importanţă deoarece el serveşte de bază pentru parcurgerea celor 6 drumuri de abrupt ce se desprind din el, urcând spre Turn, Curmătură sau creasta nordică.

El este deasemenea cel mai indicat traseu pentru parcurgerea în bune condiţiuni, a crestei nordice, plecând din Zărneşti spre Casa Radu Negru; este recomandabil, în acest caz, să se facă drumul până la Casa Diana noaptea sau spre seară, iar în cursul zilei următoare, să se facă ascensiunea crestei nordice.

Din Zărneşti plecăm (ca şi pentru drumul A.I. 1) din Piaţa Brătianu, spre valea Bârsei, dar după circa 100 m. ne îndreptăm spre stânga pe strada Vânătorilor, pe unde ieşim din sat, lăsând la dreapta şoseaua spre Plaiul Foii.

La ieşirea din sat prindem un drum de căruţă paralel cu şoseaua spre Plaiul Foii, dar care, după circa 1000 m., ajunge la un punct însemnat prin două troiţe învechite (crucile din ţarină) de unde se îndreaptă spre stânga, îndepărtându-se de lunca Bârsei.

Observăm că până în acest punct, mai trecem pe lângă o ramificaţie spre stânga a acestui drum de care şi trebue să evităm o eventuală confuzie, mai ales noaptea; ne vom orienta deci numai după cele două cruci îngemănate.

Drumul urcă uşor pantele Pietrei Mici (Dosul Pietrei Craiului), se transformă în potecă de cal şi ajunge, după; vreo oră, în firul văii Crăpătura (marcaj galben spre stânga).

După încă o oră, trecem pe lângă C*olţul Chiliilor* (1142 m.) pe care-l lăsam în dreapta, după ce am mai lăsat, pe stânga, un marcaj cruce albastră; urcăm în *Şeaua Chiliilor* (1090 m.), prindem din nou poteca de cal pe latura de sus a poienii din şea, lăsăm la stânga un marcaj în scară (albastru) şi ajungem în firul Padinei Închise pe care l-am trece neobservat dacă nu ar fi intrarea impresionantă a unui gang adânc pe unde valea se afundă în abrupt.

Mai departe, poteca urcă din greu pe serpentine repezi, printr'o pădure care odinioară a fost devastată de un ciclon formidabil, iar în momentul când am terminal de urcat, apare şi C*asa Diana* (1300 m. alt.), un micul refugiu de vânătoare compus din două camere, dintre care una este încuiată, fiind rezervată membrilor unei societăţi de vânătoare, iar cealaltă, înzestrată cu un pat comun, este lăsată în folosinţa drumeţilor.

Casa nu are paznic, apa lipseşte; vedere frumoasă dar limitată asupra abruptului Ciorânga Mare şi Padinei Popii

5. Plaiul Foii-Valea lui Ivan.

Timp necesar: 4-5 ore: marcaj triunghiu roşu.

Itinerar foarte indicat pentru cunoaşterea regiunii Marelui Grohotiş, în care caz va fi combinat cu traseul următor (A. II. 7); ambele trasee se efectuiază în cursul unei zile.

Dela Plaiul Foii până la gura văii Runcului se foloseşte drumul A.I. l, iar de aci (878 m. alt.), poteca de cai care urcă din greu, pe serpentine dese, muchea Plaiul Mare care desparte V. Runcului de V. Bârsa Tămaşului.

La capătul celor 450 m. diferenţă de nivel, lăsăm în dreapta un braţ al Plaiului Mare şi ieşim în *Curmătură Foii* (1343 m.) unde ni se deschide vasta perspectivă a obârşiei Dâmboviţei, peste care tronează piramida solitară a *Păpuşii.* Drumul pe care mergem se numeşte *Drumul Granicerilor,* deoarece înainte de unire, vama dintre Vechiul Regat şi Ardeal se afla în Plaiul Foii.

În curând poteca începe să coboare spre firele de origină ale Văii lui Ivan, lăsând în stânga muchea împădurită a Tămaşului să continuie spre abruptul Pietrei Craiului pe care nu am avut prilejul sa-l zărim decât dela capătul Plaiului Mare.

Coborînd pe poteca-alee a Grănicerilor, spre Valea lui Ivan, trecem pe lângă un abundent şipot, în V. Dragoslăvenilor şi, imediat, urcăm pe muchea deschisă a *Tămăşelului,* lăsând în dreapta stâna cu acelaş nume 1430 m. alt.); aci se impune o primă orientare, căci poteca se pierde pe poiană, prin iarbă, şi reapare la capătul extrem al poienii, spre stânga, unde se afundă într'o deasă pădure de brazi.

De aci înainte drumul coboară spre Valea Tămăşelului (splendidă vedere printre brazi, asupra *Măreţul Grohotiş),* urcă uşor în *Padina Lăncii,* trece pe lângă bordeiul cu acelaş nume, unde vederea spre Marele Grohotiş se desface vastă şi impunătoare, traversează valea Padina Lăncii, urcă pe *Piscul Rece,* apoi pe *Piscul cu Brazi* (1428 m.) şi ajungând la isvoarele Văii lui Ivan, se opreşte în punctul *Crucea Grănicerului* 1345 m,) unde este nevoe de o nouă orientare. Aci avem de ales între a poposi la *Stâna din V. lui Ivan* (1150 m.), coborînd dela Crucea Grănicerului încă 30 minute (ceeace credem că nu este cazul dacă plecăm de dimineaţă din Plaiul Foii), a ne întoarce la Plaiul Foii pe alt traseu (vezi drumul A. II. 7), a trece peste creasta Pietrei Craiului, către Casa Radu Negru (vezi traseul A. II. 6) sau a continua drumul, dincolo de stâna din valea lui Ivan, spre Rucăr (D. I. 1). Oricum vom rezolva dilema, *Drumul Grănicerilor* - Valea lui Ivan este virtualmente terminat.

6. Valea lui Ivan-V, Urzicii-Casa Radu Negru

Timp necesar: 4-5 ore; marcaj punct negru pe fond roşu.

Dela *Crucea* G*ărănicerului,* suntem nevoiţi să urcăm, timp de o oră, diferenţa de nivel de 300 m. până la primul punct de orientare *Prepeleag (*1650 m.) de unde începe urcuşul pe *V. Urzicii,* unul din cele mai accesibile locuri de trecere de pe versantul apusean pe cel răsăritean al Pietrei Craiului.

Urcuşul este foarte uşor, pe un hăţaş vizibil care urmează valea până în creastă, lângă *Şeaua Fundurile* (1889 m.) unde ajungem după circa o oră dela Prepeleag. Înălţimea redusă a abruptului nu scade cu nimic frumuseţea priveliştilor ce ni se oferă atât dealungul văii cât şi spre apus, asupra Păpuşii şi adâncei depresiuni Dâmboviţei.

Din Şeaua Funduri spre Casa Radu Negru nu vom coborî poteca grănicerească până jos în poenile Fundurilor, pentru ca să urcăm apoi din nou la cabană, ci vom merge de-a coasta, pe sub creasta sudică a Pietre Craiului, prinzând oricare din hăţaşele de oi ce ne ies în cale; după circa două ore, traversând începuturile tuturor văilor ce brăzdează versantul acesta al masivulu ne vom opri deasupra casei de adăpost Radu Negru spre care ne vom îndrepta direct peste vâlcelele cari coboară din Colţii Grindului; apa lipseşte.

7. Plaiul Foii—Marele Grohotiş—V. lui Ivan.

Timp necesar: 4-6 ore; marcaj triunghiu verde pe fond roşu.

Drumul este foarte indicat pentru cunoaşterea în lini: generale a abruptului apusean, în care caz el va fi combinat cu traseul A. II. 5 pe care-l vom folosi la întoarcere, fiind mult mai comod; în acelaş timp, trecând după amiază pe Poteca Grănicerilor vom avea singurul prilej de a obţine splendide fotografii asupra Marelui Grohotiş.

Pentru parcurgerea ambelor trasee combinate este suficientă o zi.

Plecam din Plaiul Foii pe traseul A. II. 5 pe care îl folosim până în *Curmătura Foii* pe Tămaşul Mare; de aci înainte, lăsând Drumul Grănicerilor să coboare spre dreapta, către Valea lui Ivan, vom urma cumpăna apelor pe muchea împădurită a Tămaşului Mare, până în punctul extrem *Vf. Tămăşelului* (1604 m.) unde ne vom găsi faţă în faţă cu abruptul Pietrei Craiului la *Umeri.*

Aci, după circa 2½ ore din Plaiul Foii, ne vom opri puţin timp în larga şea a *Tămăşelului* pentru orientare; în faţă se ridică, după cum am spus, abruptul vertical al Umerilor; în stânga se desface un hăţaş care se strecoară pe sub abrupt şi iese în punctul „Zaplaz" de pe traseul A. I. l, despre care am vorbit.

În dreapta, trecând peste începuturile pietrăriei Marelui grohotiş, hăţaşul este mai puţin vizibil; îl vom urma orientându-ne după pereţii verticali pe sub care trecem pre a ajunge la capătul sudic al grohotişului, *la Prepeleag.*

Pe o distanţă de circa 4 km., nu vom face altceva decât să luptăm cu bolovănişul, enorm şi alb care s'a desprins din abrupt; vom trece succesiv pe lângă *Vf. Lancia* sau C*olţul Carugelor,* pe la intrarea în *Valea Padina Lăncii,* pe sub pereţii *Marelui Grohotiş,* apoi peste valea *Piscul Rece,* lăsând mult în stânga peretele ei celebru şi numai după ce vom fi depăşit intrarea în Valea lui Ivan, ne vom opri la *Prepeleag* (1650 m.), în drumul A. II. 6, după circa două ore de traversare a Marelui grohotiş.

Drumul acesta serveşte drept traseu de bază tuturor celor ce vor să pătrundă în abruptul vestic al Pietrei Craiului şi deci îl vom folosi des în partea III şi IV a acestui capitol.

Apa lipseşte cu desăvârşire.

Pentru înapoierea în Plaiul Foii, vom coborî la Crucea grănicerului şi vom face în sens invers Drumul Grănicerilor (A. II. 5), circa 4 ore până la Plaiul Foii.

Apă la şipotul din valea Dragoslăvenilor.

8. Casa Radu Negru — Casa din Curmătură.

Timp necesar 4~5 ore; marcaj punct roşu.

Este un drum puţin umblat, care ne oferă prilejul de a ajunge dela Casa Radu Negru la aceea din Curmătură fără a parcurge creasta nordică, numai pe poteci bune şi late, foarte indicate iarna, pentru ski.

Marcajul începe din valea Vlăduşca, puţin mai jos de isvoarele ei, cam în dreptul stânei din Vlăduşca; până aici vom folosi drumul A. I. 2. În sens invers, adică dela Casa Radu Negru vom coborî prin pădurea Grindului, vom traversa Poiana Vlăduşca, vom lăsa în frtdnga stâna Vlăduşca şi imediat după aceea, înainte de a ne angaja în Prăpăstii, vom găsi la stânga o mari potecă de cal care se afundă în pădurea Mărtoiului.

Urcând şi coborînd destul de frecvent, acest drun traversează succesiv Piscul Mărtoiului, (stână), Vale; Mărtoiului, V. Cheia, Piscul Brusturetului, Pârâul Colţu lui Scris, etc.; ajungând la vechea stână din Curmătură se uneşte cu drumul A. II. 3, care vine din Prăpăsti (marcaj albastru orizontal) şi urcă împreună până la Casa din Curmătură, în foarte puţin timp.

Pe unele dintre piscuri se ivesc minunate prilejuri de a contempla abruptul sălbatec al Mărtoiului şi a Turnului, precum şi piramida Pietrei Mici, sub unghiul neîntâlnite în alte părţi; este un drum interesant pentn cine dispune de o zi întreagă, deoarece dela Casa din Curmătură va trebui să coborâm în Zărneşti peste Zănoaga (A. II. 2), încă circa 3 ore.

III. TRASEE ALPINE

1. Valea Crăpătura.

Timp necesar 2 ore; marcaj galben orizontal; se va adăuga circa o oră la ducere şi 2-3 ore la întoarcere

Traseul de intrare în valea Crăpătura este ca şi pentru toate văile din Turn, până în Padina Popii - traseul de bază A. II. 4; în maximum o oră suntem la gura văii Crăpătura, pe care o urmăm în sus printr'o pădure deasă, apoi peste nenumărate pante de grohotiş.

Urcuşul este simplu, fără obstacole, această vale fiind cea mai uşoară dintre toate rutele de abrupt din regiunea apuseană a Pietrei Craiului; priveliştea este în schimb impresionantă prin cheile dela intrare, pereţii de pe parcurs şi colţii dela capătul superior; valea desparte pantele împădurite ale Turnului de cele ale Pietrei Mici.

Imediat sub şeaua Curmăturii, ne oprim la baza măreţei formaţiuni *Acul Crăpăturii,* din peretele căruia se prelinge şuviţa de apă limpede a Ş*ipotului Crăpăturii;* vedere complectă asupra acului, de pe malul opus al văii.

Puţin mai sus, valea Crăpătura se desparte în două fire*,* cel din stânga (cum urcăm) iese în Curmătură, iar cel din dreapta se opreşte într'o adâncitură învecinată, numită *Şeaua* C*răpăturii*; poteca iese direct în Curmătură unde întâlnim atât drumul ce coboară din Piatra Mică, cât şi cel ce vine dinspre Turn.

Pentru întoarcere vom folosi drumul A. II. 2, în sens invers; vom coborî la Podul Măgura (km. 4), peste Zănoaga şi Padina lui Dănişor*,* circa 2~3 ore până în Zărneşti.

2. Padina Hotarului.

Timp necesar, 2 ore; marcaj cruce albastră; se va adăuga circa 1 oră la ducere şi încă 3~4 ore pentru întoarcere.

Traseul de intrare este A. II. 4, până la un punct situat la câteva sute de metri dincolo de V. Crăpătura.

Prindem la stânga, din poteca mare, hăţaşul marcat şi după câteva minute ne angajăm pe firul de abrupt al Padinei Hotarului, urcând către vârful Turnului, paralel cu valea Crăpătura. Diferenţa de nivel de circa 900 m. până în vârf o străbatem dealungul unui culoar foarte îngust, lipsit de obstacole serioase, dar extrem de impresionant prin sălbateca ei înfăţişare dolomitică; la capătul superior panta se accentuiază, în dreapta apar două ţancuri gemene *(*C*olţii* C*alului),* iar în stânga un perete vertical brăzdat de o fissură de mari proporţii.

Apa lipseşte.

Pentru coborîrea din Turn în Curmătură vom urma traseul A. III. 6, pe care-l vom descrie mai târziu, folosind şi altor rute de abrupt drept drum de întoarcere.

Dela Casa din Curmătură până în Zărneşti, vom folosi traseul A. II. 2.

3. Padina Şindileriei.

Timp necesar, 2 ore; marcaj scară albastră; se va adăuga circa 2 ore la ducere şi alte 3-4 ore la întoarcere.

Traseul de bază este A. II. 4, până dincolo de *Colţul Chiliilor,* de unde, prin pădurea deasă de fagi, urcăm circa 15 minute iar la capătul pantei prindem un hăţaş spre stânga printr'o bogată vegetaţie.

Intrarea în Padina Şindileriei se face printr'un mic gang care prezintă o fissură largă şi o săritoare mică dar umedă, peste care s'a aşezat cândva o scară de lemn, azi deteriorată (de aci marcajul ca o scară).

Mai departe, valea prezintă o pantă destul de pronunţată şi un grohotiş abundent, până în punctul unde se bifurcă; o ramură urcă direct spre creastă, în pantă forte, prezentând o serie de ţancuri presărate pe ambele laturi ale văii; o altă ramură se îndreaptă spre stânga, iar hăţaşul nostru o foloseşte până la capătul ei superior.

Firul acesta secundar al Padinei Şindileriei oferă două privelişti foarte interesante, cari răsplătesc îndestul osteneala celui ce se aventurează pe aici.

Puţin mai sus de punctul de bifurcaţie, întorcând privirile înapoi, admirăm *Peretele din Padină* Ş*indileriei*, cu fissurile lui oblice; iar la capătul final al firului secundar, oprindu-ne, un moment pe muchea care desparte Padina Şindileriei de Padina Calului, întâlnim *Colţii Calului*, două ţancuri gemene al căror profil se proectează pe fundul văii Bârsei, cu lunca ei largă.

De aci până în vârful Turnului, mai avem circa 30 minute de urcuş, numai pe muchia dintre cele două văi vecine, cu vedere asupra adâncimilor Padinei Hotarului şi apoi a văii Crăpătura.

Pentru coborîre se vor folosi indicaţiile date la traseul anterior (A. III. 2); apa lipseşte.

4. Padina Închisă şi Brâul Caprelor.

Timp necesar, 2 ore; marcaj „ Q" albastru; se adaugă 2½-3 ore la ducere şi 3-4 ore la întoarcere.

Este un itinerar compus din două variante bine distincte care ajung însă în acelaş punct (creasta

nordică a Pietrei Craiului) pe două căi diferite; prima foloseşte valea propriu zisă a Padinei Închise până în punctul unde aceasta *se închide,* iar a doua variantă foloseşte *Brâul Caprelor* pe toată întinderea lui dela Casa Diana până în creastă; punctul de întâlnire se găseşte pe acest brâu, la isvorul de altitudine dela „Găvan".

Variantă I (Padina Închisă); marcajul lipseşte. Se foloseşte drumul A. II. 4, drept traseu de bază până dincolo de ramificaţia spre Padina Şindileriei, după care coborîm uşor până la intrarea impozantă a Padinei Închise, marcată printr'un gang cu pereţii înalţi.

De aci până în fundul văii, urcăm pe un grohotiş destul de anevoios şi ne oprim la marea săritoare de sub Găvan (25 m. Înălţime) aşezată exact sub Brâul Carelor, care se desluşeşte în dreapta, sus; punctul este însemnat şi printr'o grotă destul de largă, pe dreapta, vecină cu o ruptură de pantă a cărei stâncă, perfect ustruită, este aproape inaccesibilă, fiind şi umedă pe alocuri. *Săritoarea de sub Găvan* se trece cu oarecare dificultate, după care valea „se închide" printr'un perete vertical în care observăm o serie de fissuri oblice, precum şi două hornuri înalte; peretele acesta este reversul Peretelui din Padina Şindileriei, deoarece ambii pereţi sunt săpaţi în muchea care separă cele două văi.

Nemaifiind posibilă ascensiunea Padinei închise pe un traseu de ordin general, vom fi obligaţi să folosim un vâlcel din dreapta, care ne conduce pe Brâul Caprelor, puţin mai jos de isvorul dela Găvan.

Variantă II (Brâul Caprelor); marcaj „Q" albastru. Folosim întregul parcurs al drumului A. II. 4 drept traseu de bază, oprindu-ne la C*asa Diana,* de unde se desfac două noui trasee; unul, spre dreapta, intră în Padina Popii, iar celălalt urcă drept din faţa casei, spre *Brâul Caprelor.*

Brâul este de o deosebită frumuseţe şi sălbătecie, iar hăţaşul care-l străbate este unul din cele mai accesibile;dru.muri de abrupt din Piatra Craiului, servind în acelaş imp drept cel mai indicat traseu peritru parcurgerea crestei nordice.

Aspecte din cele mai încântătoare ni se oferă de pe acest brâu care ocoleşte întreaga vale a Padinei Închise căldarea adâncă a văii, pereţii striaţi din faţă, lespezile verticale care se înalţă deasupra brâului, apoi marea sur" priză a isvorului de altitudine „La Găvan" (circa 1.900 m. al,t.) ascuns într'o pungă săpată în peretele din dreapta; în general, aspectul alpin al regiunii ne determină să îndemnăm drumeţii să nu piardă prilejul de a parcurge acest traseu.

Puţin mai jos de isvorul dela Găvan, întâlnim şi valea celui pe unde am ieşit din Padina Închisă, pe varianta I.

Dela isvor se vede foarte bine creasta Pietrei Craiului, de care nu ne mai despart decât circa 150 m., adică 30 minute de urcuş.

Cei ce se întorc în Zărneşti, vor prinde spre stânga, mai sus de isvor, hăţaşul marcat „Q" albastru, care ocoleşte pantele finale ale Padinei Închise şi se opreşte în creastă, cam la o oră depărtare de Turn. Pentru coborîre vor avea de ales între traseul A. III. 6, în care caz vor parcurge porţiunea pe creastă până în Turn şi de acolo vor coborî spre Curmătură, sau A. III. 7, coborînd direct de pe creastă spre Casa din Curmătură.

De aci până în Zărneşti, se foloseşte traseul A. II. 2, Indicaţiile necesare celor ce folosesc Brâul Caprelor pentru parcurgarea crestei nordice, le vom dă la A. III. 8. 5. Padina Popii.

Timp necesar, 2 ore; marcaj triunghiu albastru; aceleaşi adausuri de timp ca la A. III. 4.

Folosind traseul A. II. 4 drept traseu de bază până la Casa Diana, vom prinde în continuare un hăţaş care se desface spre dreapta din faţa casei, ocolind peretele alb care copleşeşte cu masivitatea lui, minuscula casă de vânătoare.

Itinerar lipsit de importanţă şi de dificultăţi, drumul prin valea Padina Popii serveşte de obiceiu la coborîre, celor ce vor să străbată mai repede distanţa dintre creastă şi Casa Diana. La urcuş nimic de semnalat; marcajul se opreşte în creastă, după ce lasă o ramură scurtă spre isvorul dela Găvan.

Aceleaşi indicaţii complimentare ca şi la A. III. 4.

6. Turnul Pietrei Craiului — Curmătura.

Timp necesar 30 minute la coborîre şi 1½ ore la urcuş; marcaj punct galben în cerc albastru.

Nu este un itinerar de sine stătător ci serveşte drept drum de coborîre din Turn spre Casa din Curmătură, celor ce au parcurs traseele A. III. 2, - A. III. 3, ~ A. III. 4. sau A. III. 5; acestea două din urmă numai în cazul când nu se face uz de traseul următor A. III. 7. mult mai indicat.

Este mult mai dificil la urcuş, prezentând o pantă ce atinge pe alocuri o deosebit de mare înclinaţie, fără să fie însă inaccesibilă sau periculoasă; diferenţa de nivel de circa 300 m. dintre Curmătură şi Turn nu merită să fie urcată pentru ea însăşi, deoarece la capătul ei nu ne aşteaptă altceva decât coborîrea

pe unul din traseele enumerate mai sus.

Cât despre folosirea acestui urcuş pentru parcurgerea crestei nordice, o socotesc o mare eroare şi este curios că mai întâlnim drumeţi care o comit, fără să-şi dea seama de greşala pe care o săvârşesc.

Coborîm deci din Turn pe un hăţaş îngust ce se strecoară vertiginos printre ţancuri şi vâlcele, pe deasupra unor prăpăstii ameţitoare şi odată ajunşi la baza Turnului, trecem pe lângă Şeaua Crăpăturii, pentru a ne opri în poiana largă din Curmătură.

De aci ne îndreptăm spre Zărneşti, fie pe V. Crăpătura (A. III. 1.), fie pe Zănoaga (A. IL 2.).

7. Padina Închisă — Casa din Curmătură

Timp necesar: l oră la coborîre şi 2 ore la urcuş, marcaj punct albastru.

Nu este un itinerar de sine stătător, ci serveşte drept drum de coborîre de pe creasta nordică spre Casa din Curmătură, celor care au parcurs traseele A. III. 4 şi A. III. 5., sau celor care vin dinspre Casa Radu Negru pe creasta nordică şi doresc să se oprească în scurt timp la o casă de adăpost. Traseul este mult mai dificil la urcuş, marcând circa 700 m. diferenţă de nivel a căror urcare este tot atât de inutilă, ca şi acea a Turnului.

Marcajul începe de pe creasta nordică, exact din punctul unde marcajul de pe Padina Închisă (Q albastru) atinge şi el creasta. La început hăţaşul coboară oblic spre dreapta (sud), pe sub creastă, pentru ca apoi angajându-se pe unul din firele văii Curmătura, să facă o serie de serpentine şi treceri dintr'o vale în alta şi pe sub lespezi impresionante, până când pătrunde în pădurea deasă de deasupra Casei din Curmătura, la care ajungem în scurt timp, pe un drum foarte comod. Apa lipseşte.

Coborîrea spre Zărneşti, pe traseul A. II. 2 (Zănoaga) sau A. III. l (V, Crăpătura).

8. Creasta nordică (Zărneşti—Casa Radu Negru)

Timp necesar: 12-14 ore; marcaj punct albastru în cerc roşu; am adunat la numărul orelor atât durata urcuşului cât şi pe cea a coborîşului.

Distanţa şi dificultăţile fiind destul de mari pentru durata unei singure zile, recomandăm să se petreacă noaptea la Casa Diana, în care caz se va pleca din Zărneşti după amiază; în caz contrar, ne va prinde noaptea pe creastă, tocmai în regiunea cea mai pretenţioasă.

Distanţa dela Zărneşti până în creastă o vom parcurge în circa 5-6 ore, pe traseele A. II. 4 şi apoi A. III. 4, oprindu-ne la isvorul dela "Găvan".

De aci, în sus, vom lăsa la stânga marcajul „Q" albastru şi vom trece la dreapta prin *Strunga Isporului,* punct de separaţie între văile Padina Închisă şi Padina Popii, după care vom urca direct la creastă pe hăţaşul bun, marcat cu triunghiu albastru, care vine dinspre Padina Popii (A. III. 5).

Atingem creasta nordică m punctul 2059 m. şi de aci păstrăm linia de Creastă până în *Vf. La Om* (2244 m.), punctul central al masivului, lâsându-ne numai rareori pe versantul de apus (dreapta) şi mai des pe cel de răsărit (stânga), care este mai ospitalier.

Timp de aproxirmativ 6 ore, vom trece succesiv, urcând şi coborînd zecile de piscuri şi şei ale crestei, peste *Vf. Ascuţit* (2136 m.) care străjueşte marea căldare a Padinei Popii, apoi prin regiunea celor două „Ţimbale" *Ţimbalul Mare* (2148 m.) şi *Ţimbalul Mic* (2198 m.), prin *Şeaua Călineţului* (2090 m.), largă denivelaţie a crestei aşezată între Ţimbale, de unde avem ocazia să admirăm înfăţişarea bizară a Muchiei dintre Ţimbale; apoi peste seria de piscuri ale *Clăilor Pietrei Craiului*, dintre care *Vf. Sbirii* (2188 m.) este cel mai arătos, ajungem deasupra *Căldării Ocolite,* mare cavitate semicirculară care se desfăşoară pe versantul apusean al Pietrei Craiului, imediat sub creastă, la picioarele vârfului „La Om".

De departe, piramida trigonometrică de pe acest impozant vârf, ne dă curaj şi ne orientează în acelaş timp; coborîrea din vârf spre Casa Radu Negru nu durează mai mult de $^1/_2$ oră şi se face pe un hăţaş care ocoleşte Colţii Găinii (vezi traseul A. I. 1).

Apă numai în valea Crăpăturei şi la Găvan; se va da mare atenţiune punctelor dificile de pe creastă, în special în zona Ţimbalelor, unde avem câteva treceri mai grele.

Iarna, întreaga zonă a Ţimbalelor trebue ocolită pe versantul de răsărit, mult sub creastă.

9. Creasta sudică (Casa Radu Negru — Şeaua Funduri).

Timp necesar: 4-5 ore; marcaj punct albastru pe fond roşu; se mai adaugă circa 3 ore pentru întoarcerea la cabană şi 1 oră pentru urcuş.

Pentru atingerea crestei, în punctul central *Vf. La Om* (2244 m.), vom urca mai întâi pantele din spatele cabanei Radu Negru (1650 m.) direct pe plaiul din dreapta, dirijându-ne spre Colţii Găinii; de aci până la vârf folosim poteca bine trasată şi marcată roşu orizontal care ocoleşte colţii, traversează câteva grohotişuri şi după ce ne oferă o foarte frumoasă privelişte asupra Colţilor Grindului - mai ales iarna - atinge vârful chiar lângă baliza trigonometrică.

Durata urcuşului: 1- 1½ ore.

Din Vf. La Om spre sud, coborîm timp de câteva minute o porţiune mai lată a crestei sudice până în dreptul punctului de ieşire de pe „Westwand" (traseul A. I. 1); de aci înainte, începem seria de urcuşuri şi coborîşuri care sfârşeşte abia în Şeaua Funduri, acolo unde creasta sudică ia aspectul de plai întins şi ierbos. Imediat după punctul de mai sus, urcăm pe *Vf. Grindului* (2229 m.) şi trecem apoi în regiunea *Colţii Grindului,* având în stânga cele patru mari hornuri ale Grindului şi nenumărate altele mai mici, iar în dreapta o parte din abruptul apusean, din regiunea *Umerilor* Pietrei Craiului până în dreptul *Poienii Închise.*

După traversarea porţiunii de creastă numită *Coama Lungă,* asemănătoare cu un acoperiş de casă, altitudinea crestei începe să scadă, iar în stânga, pantele devin, din ce în ce mai domoale; dar în dreapta abisul creşte pe măsură ce înaintăm spre sud, ajungând la diferenţe de nivel de 500 m. în dreptul *Marelui Grohotiş* sau al Văii lui Ivan.

Pe această porţiune de creastă, hăţaşul care până aci a urmat linia crestei cu foarte mici abateri, face un mare ocol pe versantul de răsărit (stânga), pentru a evita un fragment de creastă nu mai mare de 100 m. dar pe care nu l-am putea parcurge decât „călare", atât este de ascuţit şi de izolat deasupra abruptului.

Înainte de a atinge Şeaua Funduri, întâlnim punctul de ieşire depe V. Urzicii (traseul A. II. 6) şi după câteva sute de metri poposim în şea, unde sfârşeşte marcajul de creastă; mai departe, versantul de răsărit se pierde printre plaiuri ierboase şi păduri compacte, iar cel de apus se îmbracă într'o deasă zonă de păduri aproape sălbatece.

Pentru întoarcerea la Casa Radu Negru, am putea folosi drumul „de a coasta" descris la A. II. 6; având însă destul timp înaintea noastră, vom face drumul de întoarcere pe sub munte, spre a cunoaşte şi splendida regiune a poienilor din *Funduri.*

Vom coborî deci din Şeaua Funduri (1889 m.) pe poteca grănicerească spre răsărit, către stânile ce se zăresc în vale, adăpostite în poieni; *Drumul Grănicerilor* este acum continuarea celui care străbate zona Tămaşul - V. lui Ivan şi urcă pe V. Urzicii până în Funduri. (A. II. 6.).

Marcajul punct negru pe fond roşu (acelaş din V. Urzicii) se mai vede pe alocuri, ca şi poteca - de altfel ~ acoperită de ierburi şi roasă de ape timp de aproape 30 ani de când a fost părăsită.

Ajunşi la poalele muntelui, în V. Şteghiei, facem o scurtă întoarcere spre stânga şi începem traversarea poienilor din Funduri şi apoi din Grindul, în mijlocul cărora se adăpostesc vreo trei stâne mari şi ospitaliere.

La prima stână din Funduri întâlnim marcajul albastru orizontal care vine dinspre Dâmbovicioara, pe V. Brusturetului şi de care ne servim pentru a ajunge la cabană, după ce vom fi urcat din Poiana Grindului prin pădure, pe la „Table" şi apoi pe plaiul de sub casă, timp de aproape o oră (vezi şi traseul A. I. 2).

Apă, numai în Funduri, la stâne.

Iarna, creasta sudică prezintă dificultăţi extreme; pentru parcurgerea unei porţiuni mai accesibile, se va consulta articolul „ *Traseu de iarnă în Piatra Craiului"* publicat în revista „*România*" a O. N. T., ianuarie 1940, împreună cu schiţa explicativă.

10. Hornul Mare al Grindului.

Timp necesar, 2-3 ore; marcaj verde orizontal.

Este cea mai cunoscută ascensiune dela Casa Radu Negru, atât vara, când nu prezintă nici o dificultate, cât şi iarna, când ascensiunea poate fi destul de anevoioasă şi riscantă, după starea zăpezii şi aptitudinile drumeţilor.

Hornul Mare este unul din cele patru miri hornuri care - împreună cu nenumărate altele mai mici - străbat abruptul din spatele cabanei, dând naştere complexului alpin denumit C*olţii Grindului.*

Ascensiunea lui se face direct de pe Brâul de sub Grind, pe care îl atingem urcând pe vâlcelul din spatele cabanei şi apoi pe muchia din stânga. În afară de o singură săritoare şi de câteva rupturi de pantă cu grohotiş, care ne dau de lucru numai iarna, hornul nu prezintă nici o dificultate şi poate fi urcat în cele mai bune condiţiuni, fie direct pe fir, (iarna sau vara) fie pe lespezile din stânga, mult mai interesante, dar numai vara.

Întoarcerea la casă se va face fie pe la Vârful La Om, în care caz trebue să parcurgem o porţiune din creasta sudică (circa 2 ore în total), fie pe unul din hornurile alăturate care, în general, nu prezintă dificultăţi decât iarna.

11. Plaiul Foii-Călineţ-V. Podurilor

Timp necesar, 5-6 ore; (raseu nemarcat)

Este singurul traseu care permite oricărei categorii de drumeţi cunoaşterea şi.parcurgerea splendidei regiuni a abruptului Ţimbalelor.

Punctul de plecare este *Casa din Plaiul Foii* iar ca punct terminus vom putea alege (după programul fixat), fie Casa Radu Negru, fie Casa din Curmătură, fie întoarcerea la Plaiul Foii.

Urcuşul începe chiar din faţa casei Plaiul Foii (849 m.), peste râu, pe la şipot şi apoi pe plaiul de deasupra isvorului până la liziera pădurii; de aci pe sub pădure, spre stânga, intrăm îndată în *Podul lui Călinet,* urcând valea pe la Isvorul Olteanului, pe o potecă bine trasată şi prin pădurici de fagi tineri până sub abrupt, unde valea se înfundă. *Isvorul lui Orlowschi,* (1290 m.) pe care-l găsim aci, a fost pe vremuri curăţat şi înviorat de un mare iubitor de regiuni, căpitan de artilerie pe atunci, de unde derivă şi numele dat de vânători - *Isvorul Căpitanului,* sub care este cunoscut azi.

Un hăţaş urcă panta din dreapta, ocolind peretele care închide valea; după puţin timp o scară de lemn marchează punctul unde hăţaşul sfârşeşte, trebuind să folosim scara sau să ne căţărăm pe alături spre a trece mai departe. Trecem pe rând dintr'un vâlcel în altul, tot spre dreapta, şi ne oprim în cel de al treilea pe care-l urcăm pe toată lungimea lui, până când sfârşeşte pe Brâul de mijloc, sub pereţii de piatră albă, brăzdaţi de hornuri şi ţancuri.

Îndreptându-ne spre stânga, pe hăţaşul care reapare pe brâu, traversăm pe sub abrupt o regiune sălbatecă şi ieşim exact deasupra Padinei lui Călineţ, în faţa pereţilor deosebit de impresionanţi ai Ţimbalului Mare; de aci, urcăm pe toată lungimea lui, *Vâlcelul Caprelor,* peste câteva mici săritori, ocolind pe dreapta ţancul izolat şi foarte interesant numit *Degetul lui Călineţ* (atenţiune iarna) şi ieşim pe o şea foarte largă situată chiar pe muchea care separă Padina lui Călineţ de V. Podurilor (alt. 1940 m.) şi denumită *Şeaua Caprelor.*

Pentru a intra în Valea Podurilor, coborîm circa 100 m. pe un vâlcel ierbos de pe care avem în faţă două. Imagini splendide: *Colţii Gemeni* şi *Muchea Ţimbalului Mic,* cu jgheaburile ei impresionante; atingem Valea Podurilor deasupra regiunii de mari săritori care o caracterizează şi o parcurgem pe ultima porţiune până la creastă, folosind un hăţaş care traversează o mare limbă de grohotiş.

Dacă părăsim valea şi urcăm pe oricare din vâlcelele ce se ramifică deasupra grohotişului, spre stânga, vom putea admira în toată splendoarea lui, marele circ superior al Călineţului, cu piscul Ţimbalului Mare, ca un străjer.

Atingând creasta nordică la cota 2140 m. ne vom îndrepta fie spre Vf. La Om, către Casa Radu Negru, (traseul A. III. 8.) fie spre nord, către Casa din Curmătură, (A. III. 8 şi A. III. 7) sau vom face calea întoarsă spre Plaiul Foii, pe traseul următor (A III 12) după ce vom fi parcurs creasta nordică până în Vf. Ascuţit.

Apă numai în Podul lui Călineţ.

12. Plaiul Foii—Brâul Ciorânga mare.

Timp necesar: 4-5 ore; traseu nemarcat.

Este singurul itinerar de abrupt care poate fi combinat cu traseul de mai sus, pentru a parcurge fără dificultăţi, regiunea Ţimbalelor; este deasemenea unul din cele mai indicate trasee de ascensiune din Plaiul Foii către creastă, accesibil unor grupuri cât de numeroase.

Până la Isvorul lui Orlovschi(Isv. Căpitanului) folosim traseul anterior (A. III. 11), iar de aci, lăsând la dreapta hăţaşul spre V. Podurilor, urcăm pe sub pereţii din stânga până la capătul superior al grohotişului, pregătindu-ne să ne angajem pe pantele din fund, spre a ocoli marele perete vertical care închide valea.

Hăţaşul foarte vizibil, în fund - stânga, se caţără printre brazi, depăşeşte o lespede de vreo 40 m., urcă un vâlcel ierbos, trece printr'o mică şea, urcă din nou printre brazi şi se opreşte sub pereţii înalţi ai abruptului, la o grotă cu un mic rezervor de apă.

De aci, hăţaşul mai urcă puţin, traversează spre dreapta, ne obligă să folosim o scară de lemn şi urcând un ultim vâlcel, se opreşte definitiv pe *Brâul Richiţii,* sub abruptul Ţimbalului Mare.

Încă o sută de metri pe brâu, spre stânga, şi ne oprim în pragul „Cabanei ascunse"", adăpost de vânătoare cu o singură încăpere şi cu un pat comun, foarte indicată celor ce intenţionează să facă ascensiuni mai grele în regiunea *Ţimbale - Călineţ - Ciorânga.*

În continuare, hăţaşul traversează o serie de fire ale văii Padina lui Râie şi ajungând deasupra firului principal, intră pe *Brâul Ciorânga,* ieşind totodată din zona păduroasă.

Începem trecerea în revistă a abruptului *Ciorânga Mate,* odată cu traversarea intrării în sălbatecul *Canion din Ciorânga,* una din cele mai dificile ascensiuni din munţii noştri; urmează, în ordine, un foarte frumos "horn fără nume" care prezintă o intrare foarte spectaculoasă, apoi *Hornul Închis* după care Brâul Ciorânga se desface în două braţe.

Braţul inferior, lat şi ierbos, se prelungeşte pe curba de nivel până deasupra Padinei Popii, unde se întrerupe; braţul superior, de care ne vom folosi noi, urcă în pantă din ce în ce mai accentuată, se izolează de restul ţinutului şi sfârşeşte cam la 2.000 m. alt. Obligându-ne să urcăm un mic vâlcel care ne scoate în creasta nordică, exact deasupra Padinei Popii, lângă cota 2047 m. la nord de Vf. Ascuţit.

De aci ne vom îndrepta - după programul stabilit - fie mai departe pe creastă spre Casa din Curmătură (A. III. 8 şi A. III. 7), fie către vârful La Om pentru a coborî prin Valea Podurilor, pe traseul A. III. 11. În niciun caz nu este recomandabilă parcurgerea crestei nordice până la Casa Radu Negru, din cauza lungimei traseului. Cea mai bună indicaţie este combinarea traseului A. III. 11, la urcuş, cu A. III. 12, la coborîre, având Casa Plaiul Foii drept centru; se cere însă o prealabilă cunoaştere a Brâului Ciorânga, pentru a putea identifica punctul de contact cu creasta nordică (cota 2047 m.). Apă numai la Isv. Căpitanului.

13. Plaiul Foii-Brâul de mijloc-Vf. La Om,

Timp necesar: 4-5 ore; traseu nemarcat.

Este un foarte bun traseu de traversare a abruptului dintre Ţimbale şi Vf. la Om, denumit *Abruptul Şpirlei de Sus;* lipsit de marcaje şi de semne de orientare mai uşor de reţinut, traseul este oarecum mai greu de identificat pe prima jumătate, adică până la intrarea pe Brâul de mijloc.

Deasupra şipotului din faţa Casei Plaiul Foii se găseşte un drum de care ce se transformă apoi într'o potecă destul de vizibilă, care urcă direct pe muchia din faţa casei, având în dreapta Valea Podurilor.

Această potecă se afundă în pădure şi sfârşeşte într'o frumoasă alee pe care o folosim spre dreapta, traversând firul văii Podurilor şi oprindu-ne în larga *Poiana a Coţofenii* (1250 m.).

De aci, urcăm direct prin pădurea deasă, pe un hăţaş abia vizibil şi ajungând aproape de abrupt, ne lăsăm spre dreapta, pe curba de nivel, către *V. Ciorânguţa,* unul din nenumăratele fire de vale care brăzdează abruptul Şpirlei de Sus, între Colţii Gemeni şi Vf. La Om.

Ajungem sub abrupt în V.Ciorânguţa, traversăm urcând tot către sud, trecem peste firul văii Vlăduşca, destul de anonimă la această altitudine şi intrăm într'o vastă poiană cu rododendroni pe care o străbatem de jos în sus,,pe un hăţaş de capre.

La capătul superior al poienii ne angajăm peste câteva mici fire de vale, după care urcăm o serie de lespezi şi ne oprim pe Brâul de mijloc, în faţa grotei „ *La Ulcior",* unde găsim pe orice vreme, puţină apă strânsă într'un mic rezervor.

De aci înainte, părăsind splendidul promontoriu din faţa grotei, vom traversa vreme de peste o oră, toate văile de abrupt care brăzdează regiunea, ramificate din trunchiul Şpirlei Tămaşului; urcăm şi coborîm dealungul brâului, ne strecurăm pe sub pereţii albi ai abruptului şi ne oprim în ultimul fir al Şpirlei, unde hăţaşul se înfundă în peretele de sub piciorul vârfului *La Om.*

Urcând timp. de vreo 30 minute pe acest ultim fir al Şpirlei, peste câteva săritori uşoare şi pe o pantă ierboasă dar extrem de înclinată, ne dăm seama că suntem în chiar incinta C*ăldurii Ocolite;* lăsăm creasta nordică şi *Clăiţe* în stânga şi ieşim spre dreapta exact lângă baliza trigonometrică de pe Vf. La Om.

De aci ne îndreptăm spre Casa Radu Negru, sau coborîm pe la „Lanţuri" spre Plaiul Foii (A. I. 1).

Apă numai la „Ulcior".

14. Brâul Roşu.

Timp necesar: 2 ore; traseu nemarcat. Se mai adaugă circa 3 ore la ducere şi încă 2 ore la întoarcere.

Este unul din cele mai indicate trasee pentru parcurgerea fără dificultăţi a zonei de abrupt din Marele Grohotiş, plecând din Plaiul Foii, cu punct oprire la Casa Radu Negru.

Brâul Roşu străbate întreaga regiune dintre Marele Grohotiş (Peretele Central) şi Valea Urzicii, trecând peste văile Piscul Rece şi V. lui Ivan, cu ramificaţiile lor şi cu pereţii superiori, bogaţi în trase*e* tehnice.

Până la *Marele Grohotiş* (Peretele Central) vom folosi traseul A. II. 7, pe care-l vom părăsi imediat după *Vf. Lancia,* urcând pe marea limbă de grohotiş de sub Peretele Central până la capătul ei superior; la baza peretelui (alt. 1750 m.) vom prinde un hăţaş spr*e* dreapta, care urcă din greu pe pragul îngust al Brâului Roşu, până la un foarte frumos promontoriu aşezat sub *Muchea Roşie* (traversări dificile), de unde coborîm în Piscul Rece, trecând peste o zonă de rocă roşcată, de unde derivă şi numele brâului.

Dincolo de *Peretele din Piscul Rece,* cu marile lui spălături surplombante, începem să urcăm şi să coborîm denivelaţiile Brâului Roşu, lat şi ierbos, deasupra Văii lui Ivan, până în dreptul celebrei *Muchii a Văii lui Ioan,* unde traversăm o pădurice de jnepeni. Brâul Roşu se prelungeşte încă puţin pe la Vaza muchiei, oprindu-se în V. Urzicii; pentru ieşirea în creastă vom folosi această ultimă vale, pe traseul A. II. 6, oprindu-ne pe creasta sudică în Şeaua Funduri, de unde ne vom îndrepta spre Casa Radu Negru.

Apa lipseşte cu desăvârşire.

IV. TRASEE TEHNICE

1. Acul Crăpăturii (1550 m,).

Situat în V. Crăpătura aproape de capătul superior, sub Curmătura Pietrei Craiului; diferenţă de nivel circa 120 m. pe fissură; material necesar: frânghie, pitoane, carabiniere; coborîrea în rappel imposibilă.

Intrarea pe traseul A. III. l; grupe de 2-3 persoane.

Prima ascensiune: 25 Iulie 1939; echipa Titi Ionescu-Fr. Bauschke.

Detalii în vol. *Piatra Craiului* (Ed. Casa Şcoalelor, 1944).

2. Hornul Mare din Padina Închisă.

Situat în Valea Padina Închisă, deasupra Săritoarei Găvanului; diferenţă de nivel circa 150. m.; material necesar: frânghie, pitoane.

Intrarea pe traseul A. III. 4; grupe de 2-3 persoane.

Prima ascensiune: 5 August 1936; echipa: I.Ionescu-Dunăreanu şi Dem. Teodoru.

Detalii în voi. *Piatra Craiului* (Ed. Casei Şcoalelor, 1944). Ieşirea pe creasta nordică, în circul superior al Padinei Închise.

3. Padina lui Călineţ.

Vale de abrupt cu circa 12 săritori, situată sub Ţimbalul Mare; accesibilă şi iarna; frânghia este indispensabilă.

Intrarea pe traseul A. III. 12, pe porţiunea inferioară, până la *Cabana ascunsă;* de aci, către dreapta pe Brâul Richiţii; coborîm pe la *Scara de fier* (atenţiune iarna!) direct în firul văii şi apoi o urcăm până la capăt, ieşind în *Şeaua Călineţului* (alt, 2090 m.), pe creasta nordică.

De aci, se recomandă coborîrea *Hornului Mărtoiu* (mai ales iarna) şi apoi pe Brâul Mărtoiului şi Brâul Vlăduşca, pe la *Poliţe* şi pe sub Colţii Găinii, la Casa Radu Negru.

Detalii în vol. *Piatra Craiului* (Ed. Casa Şcoalelor, 1944).

4. Valea Podurilor.

Vale de abrupt, cu săritori puţine dar grele, situată sub Ţimbalul Mic, paralelă cu Padina lui Călineţ; inaccesibilă iarna; frânghia este indispensabilă.

Intrarea pe traseul A. III. 13, până în *Poiana Coţofenii;* de aci, prin pădure în sus, pe sub abrupt, spre stânga, se coboara direct în firul văii şi se ocoleşte „săritoarea în spirală" dela baza abruptului.

Porţiunea finală prezintă o serie de praguri suprapuse, până în creasta nordică, între *Vf. Ţimbalul Mi*c (2198 m.) şi *Vf. dintre Ţimbale* (2140 m.).

Detalii în vol. *Piatra Craiului* (Ed. Casa Şcoalelor, 1944).

5. Hornul Închis din Ciorânga.

Situat pe Brâul Ciorânga Mare, la capătul superior; diferenţa de nivel circa 350 m.; material necesar: frân- ghie, pitoane, carabiniere;

Intrarea pe traseul A. III. 12; grupe de 3-4 persoane săritori multe dar uşoare.

Pe parcurs se face o traversare dificilă pentru evitarea unei mari spălături care „închide" hornul la alt. 1940 m.

Prima ascensiune: 6 Iulie 1939; echipa Titi Ionescu, Fr. Bauschke şi I. I. Dunăreanu.

Detalii în vol. *Piatra Craiului* (Ed. Casa Şcoalelor, 1944).

Hornul sfârşeşte în *Vf. Ascuţit,* pe creasta nordică (2136 m.).

6. Canionul din Ciorânga.

Situat pe Brâul Ciorânga Mare, la capătul inferior; diferenţă de nivel, circa 500 m.; material necesar: frânghii, pitoane, carabiniere.

Intrarea pe traseul A. III. 12; grupe de 3-4 persoane; ieşirea la nord de Vf. Ţimbalului Mare (2148 m.).

Este cea mai dificilă ascensiune de „horn"din munţii noştri şi unul din cele mai grele trasee tehnice din Piatra Craiului.

Pe parcurs se face o traversare extrem de dificilă pentru depăşirea unei săritori cu grotă, la alt. 1750 m.; traseul prezintă în total 11 săritori foarte grele.

Prima ascensiune: 18. Iulie 1939; echipa Titi Sonescu şi I. I. Dunăreanu.

Detalii în vol. *Piatra Craiului* (Ed. Casa Şcoalelor, 1944).

7. Hornul Adânc din Călinet.

Situat în Padina lui Călineţ, în prelungirea unei ramificaţii care brăzdează peretele Ţimbalului Mare; diferenţă de nivel, circa 400 m.; material necesar: frânghii, pi. toane, carabiniere; grupe de 3-4 persoane.

Intrarea pe traseul A. IV. 3 (Padina lui Călineţ) imediat sub *Scara de Fier,* primul fir de vale spre stânga; pe porţiunea inferioară, săritori multe de dificultate mijlocie, porţiunea superioară este *încă necunoscută,* traseul fiind întrerupt de o grotă identică celei din Canionul Ciorânga Mare; hornul sfârşeşte în Muchea Ţimbalului Mare.

Prima ascensiune: 21 Iulie 1938; echipa Fr. Bauschke. D. Teodoru şi I. I. Dunăreanu.

Detalii în vol. *Piatra Craiului* (Ed. Casa Scoalelor, 1944).

8. Peretele dintre Ţimbale.

Situat în Padina lui Călineţ, pe latura nordică a muchiei care desparte această vale de Valea Podurilor.

Este una din cele mai emoţionante ascensiuni din abruptul Pietrei Craiului, prin obstacolele întâlnite pe traseu şi prin complicaţia acestuia.

Diferenţă de nivel, circa 300 m.; frânghia indispensabilă; grupe de 3-4 persoane.

Intrarea pe traseul A. IV. 3 (Padina lui Călinet), de asupra săritoarei a şasea (cu bolovan), pe primul fir mai mare de pe dreapta.

Accesibil şi iarna.

Prima ascensiune: 26 Oct. 1942; echipa: M. Gheorghiu, M. Bâluică şi I. I. Dunăreanu.

Detalii în vol. *Piatra Craiuiui* (Ed. Casa Scoalelor,. 1944).

9. Muchea dintre Ţimbale.

Este muchea care desparte Padina lui Călineţ de Valea Podurilor şi care începe propriu zis de pe *Brâul de mijloc* (A. III. II), marcând o diferenţă de nivel totală de 500 m.; intrarea obişnuită este tot pe traseul A. III. 11 din *Şeaua Caprelor* (alt. 1940 m.), diferenţa de nivel reducându-se la 200 m.

Muchea dintre Ţimbale este foarte caracteristică prin înfăţişarea ei de fierăstrău, pe care i-o dau cele 5-6 piscuri şi şei succesive, bine vizibile din Şeaua Călineţului, pe creasta nordică; ea sfârşeşte în *Vf. dintre Ţimbale* (2140 m.).

Frânghia indispensabilă; grupe de 3-4 persoane.

Prima ascensiune: 23 Iulie 1939; echipa Titi Ionescu şi I. I. Dunăreanu.

Detalii în vol. *Piatra Craiului* (Ed. Casa Scoalelor, 1944).

10. Muchea Ţimbalului Mic-Colţii Gemeni.

Este muchea care desparte V. Podurilor de V. Ciorânguţa şi abruptul Şpirlei de Sus; foarte bine vizibilă din Şeaua Caprelor, pe traseul A. III. 11, ea sfârşeşte pe creasta nordică, în Vf. Ţimbalului Mic (2198 m.).

C*olţii Gemeni,* (1915 m. alt.) foarte asemănători cu *Vf. Picătura* din Bucegi, se află la baza muchiei.

Diferenţă de nivel, circa 300 m.; grupe de 3-4 persoane; frânghia indispensabilă.

Intrarea pe traseul A. III. 11, dincolo de Şeaua Caprelor, sau prin V. Podurilor; ascensiunea directă a Colţilor Gemeni, pe flancuri, *încă neîncercată*.

Şeaua dintre Colţii Gemeni şi restul muchiei serveşte de punct comun ambelor ascensiuni, care se pot face succesiv, în cursul aceleiaşi rute.

Prima ascensiune: 14 Iulie 1939; echipa Titi Ionescu şi I. I. Dunăreanu.

Detalii în vol. *Piatra Craiului* (Ed. Casa Şcoalelor, 1944).

11. Umerii Pietrei Craiului.

Este una din cele mai frumoase regiuni de abrupt din întregul masiv, iar traseul este foarte interesant şi variat, având obstacole de toate gradele; regiunea se află între valea Bârsa Tămaşului şi V. Tămăşelului, în continuarea spinării împădurite a Tămaşului Mare.

Diferenţă de nivel circa 550 m. Între Şeaua Tămă. Seiului (1600 m.) şi punctul de ieşire pe creasta sudică (2150 m.); material tehnic: frânghie, pitoane, carabiniere; , grupe de 3-4 persoane.

Intrarea pe traseul A. II. 7, până în Şeaua Tămăşelului, apoi ascensiunea se foce aproape direct până în creastă.

Prima ascensiune: 2 Iulie 1939 echipa Titi Ionescu, Fr. Bauschke şi I. I. Dunăreanu.

Detalii în vol. *Piatra Craiului* (Ed. Casa Şcoalelor, 1944).

12. Muchea Padina Lăncii

Este muchea care desparte cele două fire ale văii Padina Lăncii, din abruptul apusean al Pietrei Craiului; muchea se transformă într'un perete care face corp comun cu însuşi *Peretele din Padina Lăncii.*

Ascensiunea destul de dificilă, cu obstacole care impun metode tehnice pentru escaladarea lor; material necesar; frânghii, pitoane, carabiniere; grupe de 2-3 persoane.

Intrarea pe traseul A. II. 7, până în firul secundar al văii Padina Lăncii (primul în ordine), apoi pe vale până sub perete; ieşirea pe creasta sudică se face în jurul cotei 2122 m.; diferenţă de nivel circa 320 m.

Prima ascensiune: 7 Aug. 1942; echipa Em. Cristea, M. Gheorghiu şi I. I. Dunăreanu.

Detalii în vol. *Piatra Craiului* (Ed. Casa Şcoalelor, 1944).

13. Peretele din Padina Lăncii

Este peretele care închide firul secundar al Padinei Lăncii, ridicândusse deasupra lui până în creasta sudică, în jurul cotei 2105 m.; ascensiune destul de dificilă,fiind necesar materialul tehnic.

Intrarea tot pe traseul A. II. 7, ca mai sus; grupe de 2-3 persoane.

Prima ascensiune: 12 Aug. 1939; echipa C. A. R., N. Baticu, G. Creangă şi M. Knapp.

Detalii în *Buletinul Clubului Alpin Român* Nr. 3/1939 şi în vol. *Piatra Craiului* (Ed. Casa Şcoalelor, 1944),

14. Peretele Central din Marele Grohotiş.

Este perdele care se ridică vertical deasupra limbei principale de bolovani din regiunea *Marelui Grohotiş* (Horjul Mare), între Padina Lăncii şi Piscul Rece, ai căror pereţi alcătuiesc împreună celebra trinitate alpină din abruptul vestic al Pietrei Craiului.

Diferenţă de nivel, circa 300 m.; grupe de 2-4 persoane; material necesar: frânghie, pitoane, carabiniere.

Intrarea pe traseul A. II. 7, ca mai sus, până în dreptul peretelui şi apoi peste grohotiş în sus până la baza lui (alt. circa 1750 m.); ieşirea pe creasta sudică se face în jurul cotei 2054 m.

Prima ascensiune: 11 Aug. 1939; echipa C. A. R.: Dan Popescu şi Fr. Severin.

Detalii în *Buletinul C. A. R.* Nr. 4/1939 şi în vol. *Piatra Craiului* (Ed. Casa Şcoalelor, 1944).

15. Peretele din Piscul Rece.

Este ultimul din cei trei mari pereţi ai Marelui Grohotiş, iar ascensiunea lui stă în fruntea celor mai grele trasee alpine din ţara noastră.

Diferenţa de nivel, circa 340 m.; material necesar,: frânghii, pitoane, carabiniere; grupe de 2-3 persoane.

Traseul a fost descompus în 10 etape, majoritatea fiind echivalente celor mai grele ascensiuni de

atrupt din munţii noştri; intrarea se face pe traseul A. II. 7, ca şi mai sus, până în dreptul văii Piscul Rece, care limitează limba centrală de grohotiş către sud, apoi pe vale în sus, până la baza peretelui.

Ieşirea pe creasta sudică se face în jurul cotei de 2086 m.

Prima ascensiune: 12 Aug. 1942; echipa: Em. Cristea, M. Gheorghiu.

Detalii în vol. *Piatra Craiului* (Ed. Casa Şcoalelor, 1944).

16. Muchea Roşie.

Este muchea care desparte Peretele Central din Mă-jrele Grohotiş, de Peretele din Piscul Rece; ea nu are ifăţişarea de muchie decât deasupra Brâului Roşu şi sfârşeşte în creasta sudică în jurul cotei 2086 m.

Diferenţa de nivel circa 300 m.; material necesar: frânghie, pitoane, carabiniere; grupe de 2-3 persoane; intrarea pe traseul A. III. 14.

Prima ascensiune: 15 Iulie 1945; echipa: Em. Cristea - C. Sterescu.

Descrierea amănuntelor nu a fost încă publicată; din relatările echipierilor rezultă foarte mari dificultăţi de ascensiune din cauza înclinaţiei excesive a muchiei, pe prima jumătate şi din cauza stâncii fărămicioase, pe cealaltă jumătate.

17. Valea lui Ivan

Este penultima vale de abrupt de pe versantul apusean al Pietrei Craiului, considerând ca atare şi Valea Urzicii, deşi nu prezintă nici una din caracteristicile văilor de abrupt: în acest caz, Valea lui Ivan, prin porţiunea el superioară, de deasupra Marelui Grohotiş, trebue socotită ultima vale de abrupt.

Ea urmează imediat după V. Piscul Rece, între ambele văi aflându-se cunoscutul punct *Ceardacul Stanciului;* intrarea se face pe traseul A. II. 7, direct de pe Marele Grohotiş.

Valea prezintă câteva săritori serioase şi sfârşeşte sub creasta sudică, în jurul cotei 2005 m. la câteva minute depărtare de punctul de ieşire de pe *V. Urzicii.*

Diferenţa de nivel circa 350 m.; frânghia este necesară; grupe de 4-5 persoane.

Detalii în vol. *Piatra Craiului* (Ed. Casa Şcoalelor 1944).

NOTA.- în afară de traseele tehnice de mai sus, a căror ascensiune s'a făcut în mare majoritate în prezenţa noastră, aş mai puteă enumeră o serie de ascensiuni posibile, mai ales în abruptul de deasupra Marelui Grohotiş, dar şi în restul masivului.

Astfel, în afară de Hornul Adânc, din Călineţ, care trebue explorat până la capăt, aş mai recomanda Hornul Negru din Padina închisă, Hornul fără nume din Ciorânga Mare, Firul secundar al Padinei lui Călineţ, Colţii Gemeni (traseu frontal), Peretele din Padina Lăncii (diverse trasee), Peretele Central din Marele Grohotiş (idem), Spălaturile Piscului Rece , Surplombele Poienii Inchise, Peretele de la Ceardacul Stanciului, Peretele Văii lui Ivan şi în sfârşit, Muchea Văii lui Ivan.

B) DRUMURI DIN BRAN

1. DRUMURI DE PĂTRUNDERE

1. Bran—Peştera—Casa Radu Negru

Timp necesar: 5-6 ore; marcaj pătrat roşu.

Traseu foarte indicat iarna pentru drumurile de ski. Se foloseşte mai întâiu şoseaua naţională Bran-Giuvala până în dreptul km. 105+ 100 m., iar de aci se intră pe V. Sbârcioarei, străbătându-se cătunul cu acelaş nume dela un capăt la celălalt, în susul apei.

Imediat după trecerea văii Măgura, prindem o potecă destul de lată care urcă pe *Dealul lui Corboş,* unde întâlnim o şosea în serpentine care ne conduce până în marginea de sus a satului Peştera, la Casa lui Ion Folea şi a părintelui Enescu, după ce ne-a prilejuit o vastă trecere în revistă a tuturor măgurilor dela poalele Pietrei Craiului.

Minunată coborîre pe skiuri.

În dreptul lui Folea, şoseaua se transformă într'un îngust drum de căruţă care se îndreaptă spre stânga, iar după o mică distanţă îi ia locul poteca lată care ne va conduce până la Casa Rada Negru; în acest punct întâlnim şi drumul A. II. I, care vine dinspre Zărneşti, Trecem pe la isvoarele Văii Coacăzei, aci numită V. Pietrile şi, de pe malul ei stâng, ieşim în păşunea Sasului, într'o mică şea de unde avem o splendidă şi cea mai complectă vedere asupra întregului masiv al Pietrei Craiului, în mijlocul căruia, dincolo de o vastă depresiune peste care vom trece, se iveşte casa de adăpost *Radu Negru.*

De pe Sasul coborîm pe o alee de brazi, peste câteva vâlcele, în Poiana Vlăduşca, unde întâlnim drumul ce vine dinspre Zărneşti, prin Prăpăstii (A. I. 2), pe care îl folosim mai departe până la cabană.

II. DRUMURI DE INTERES GENERAL

1. Casa Radu Negru—Şirnea—Bran.

Timp necesar: 7-8 ore; marcaj alb orizontal între două benzi roşii (parţial).

Cei care au avut fericitul prilej de a face un drum de iarnă, pe skiuri, dela Bran la Casa Radu Negru (B. I. 1), nu trebui să se întoarcă pe acelaşi drum, ci le recomandăm să revină în Bran a doua zi, trecând prin satul Şirnea şi poposind pentru masă la bătrânul nostru prieten *Ion Benga Burlacu,* şi la vrednicul lui fecior.

Pentru aceasta vom coborî dela Casa Radu Negru pe drumul obişnuit, până în şeaua de pe Sasul unde părăsim direcţia spre Peştera, dirijându-ne spre sud, pe spinarea Sasului; drumul de ski este minunat,fiind accesibil tuturor categoriilor de skiori.

Trecând peste văi şi vâlcele, prin poieni splendide şi însorite sau prin porţiuni de codru de brazi falnici, ajungem după câteva ore în C*următura* G*roapel*or, deasupra satului Şirnea, răsfirat pe ambele laturi ale văii Rogozii; ieşind din pădurea Sasului în poiana curmăturii, un minunat spectacol se perindă pe dinaintea ochilor, cu tot abruptul nordic al Bucegilor desfăşurat peste măgurile Branului.

Coborîm la capătul de sus al satului Şirnea, pe un drum în serpentine, iar în mijlocul satului ne oprim pentru masă la cârciuma lui Burlacu.

De aci, pe acelaş drum, traversăm în lungime întreg satul şi urcăm către şoseaua naţională Giuvala-Bran, părăsind Valea Rogozii; ieşim în această şosea la km. 96+400 m. de unde ne îndreptăm spre Bran folosind numai şoseaua naţională; semnele de marcaj părăsesc şoseaua, îndreptându-se spre Bucegi prin Fundata.

Drumul de vară devine de aci înainte plictisitor nu din cauza lipsei de perspective vaste şi splendide, ci din cauza celor 13 km. ce ne despart de Bran; drumul de iarnă, în schimb, adaugă la frumuseţea peisajului, o coborîre pe skiuri ce nu se termină decât în capul satului, Moeciu, după ce a folosit din plin virajele serpentinelor pe care le face şoseaua spre a coborî îngusta. muchie dintre V. Moeciului şi V. Sbârcioarei.

2. Casa Radu Negru—Giuvala—Bran

Timp necesar: 8-10 ore; traseu nemarcat.

Recomandăm acest traseu tot celor care au făcut drumul de ski dela Bran la Casa Radu Negru şi doresc să revină a doua zi pe alt drum.

Pentru aceasta vor folosi drumul precedent (B. II. 1) pe parcursul Casa Radu Negru-Sasul-Curmătura Groapelor, iar de aci, în loc să coboară spre satul Şirnea, vor merge de-a-coasta, pe versantul răsăritean al muntelui *Piatra Galbenă* şi vor străbate pe toată lungimea ei, de peste un km., adânca depresiune a G*ăvanului*, minunat loc de şcoală de ski, pentru împrejurarea când se va putee stabili un centru de ski în satul Şirnea.

Drumul ocoleşte pe la răsărit vârfurile Gâlma şi Colţul Spărturilor (1475 m.), trece pe la Crucea Spărturilor şi pe la *Mormântul Florichii* (l223 m.) şi intrând pe linia de despărţire a depresiunilor Şirnei (stânga) şi Dâmbovicioarei (dreapta), coboară cele două muncele Gâlma Ţiganului şi Rogoaza, până în şeaua care desparte cele două depresiuni.

De aci, urcând o scurtă pantă, ieşim în vârful *Predealul* (1237 m.) şi apoi coborîm -imediat în şoseaua Giuvala-Bran, în spatele caselor dela *Crucea Pajurei* (fosta vamă ungurească dela Giuvala), la km. 95, adică numai cu 1.400 m. mai sus de punctul unde iese drumul prin Şirnea în aceeaşi şosea.

Dela Crucea Pajurei până în Bran, vom coborî splendidele serpentine ale şoselei naţionale sau scurtăturile ei, ca pe drumul B. II. l, de mai sus.

Vom parcurge într'o zi de iarnă unul din cele mai frumoase drumuri de ski, cu minunatele perspective ale Pietrei Craiului deoparte, pe prima jumătate a parcurs sului, şi cu cealaltă perspectivă, a Bucegilor, pe partea opusă, în a doua jumătate a drumului, iar la urmă, cu ambele peisagii deodată.

C) DRUMURI DIN DÂMBOVICIOARA

I. DRUMURI DE PĂTRUNDERE

1. Dâmbovicioara—Ciocanul—Radu Negru.
Timp necesar: 5-6 ore; marcaj triunghiu roşu.

Drumul marcat începe dela casa lui Ion Niţăllretu, zis Vânătorul, pe Padina Şirnei şi după câteva serpentine ajunge în dreptul şcoalei primare din cătunul *Ciocanul,* unde lăsăm la dreapta drumul de căruţă spre satul Şirnea şi prindem o potecă bine trasată care străbate Ciocanul şi urcă spre dreapta, pe muntele cu acelaş nume.

Intrând pe *Piatra Galbenă*, luptăm cu mocirlele permanente din *Groape,* având tot timpul la dreapta muchea dealurilor mărunte ce fac parte din Piatra Galbenă şi străbătând o pădure deasă, întunecoasă şi foarte umedă.

În curând ieşim în poiana largă şi luminoasă din C*următura* G*roapelor*, punct cunoscut de pe traseele B. II. l şi B. II. 2; drumul dinspre Şirnea şi cel de pe Ciocanul nu au însă nici o atingere, deoarece ele trec prin aceeaşi poiană la depărtare de câteva sute de metri unul de celălalt.

Din poiana Curmăturii Groapelor, drumul nostru începe să coboare, trecând prin aceeaşi pădure deasă şi printre aceleaşi mlaştini, până în fundul văii pe care am ocolitso pe dreapta; este *Valea Seacă a Pietrelor*, obârşia marei văi a Brusturetului, pe al cărei fund nisipos întâlnim imediat un isvoraş binefăcător. Urcăm valea Pietrelor până la origină, deviem spre stânga şi ieşim în *Poiana* G*rindului*, sub piciorul care coboară dinspre Casa Radu Negru; pe o vreme bună, vom putea zări cabana, pe deasupra pădurii dese de brazi care îmbracă acest picior.

Urcând uşor spre dreapta ajungem la „Table" iar de aci, pe poteca obişnuită, poposim la cabană, după ce am parcurs unul din cele mai frumoase şi mai uşoare drumuri cu caracter general din Piatra Craiului.

2. Dâmbovicioara—Brusturetul—Radu Negru.
Timp necesar: 6-7 ore; marcaj albastru orizontal între două benzi roşii.

Din mijlocul satului Dâmbovicioara, lăsăm la dreapta drumul spre Ciocanul şi ne îndreptăm spre *Peştera Dâmbovicioarei*, punct de atracţie turistică foarte cunoscut, care ne oferă ocazia de a străbate şi *Cheile Dâmbovicioarei,* în toată lungimea lor. Puţin mai sus de peşteră intrăm în celelalte chei ale Dâmbovicioarei, tot atât de impresionante şi de sălbatece, singura deosebire că valea şi-a schimbat numele; *Valea Brusturetului,* cu cheile ei, formează origina văii Dâmbovicioarei şi este caracterizată printr'un deosebit debit de apă care, la „*Gâlgoae*", pare că vrea să spargă stânca şi să inunde tot canionul. Ajungând la confluenţa cu Valea Fundurilor, drumul marcat lasă în dreapta intrarea în ultima parte a Cheilor Brusturetului (Cheiţa) şi urcă din greu pe poteca de ciobani care străbate pădurea deasă a Fundurilor, trecând prin poieni frumoase şi peste nenumărate isvoare, până în vasta poiană a Fundurilor, unde începe să treacă în revistă marile stâne din această regiune. Am mai pomenit de locurile acestea pe traseul A. III. 9, şi deci vom folosi acest traseu pentru a străbate restul distanţei dintre Stânile din Funduri şi Casa Radu Negru.

D) DRUMURI DIN RUCĂR

I. DRUMURI DE PĂTRUNDERE

1. Rucăr—Valea "Dâmboviţei"—Valea lui Ivan.
Timp necesar: 6-8 orej traseu nemarcat.

Drumul acesta este cel mai folosit traseu de pătrundere din regiunea Rucărului în zona de apus a Pietrei Craiului, fiind drumul obişnuit al Câmpulungenilor; el foloseşte un drum de căruţă, de mare circulaţie, pe porţiunea Rucăr-Cojocaru, în Valea Dâmboviţei, apoi o potecă ciobănească pe restul distanţei până la stâna mare dîn Valea lui Ivan, unde se face joncţiunea cu marele drum grăniceresc (A. II. 5) care ne poate duce în ziua următoare, fie în Plaiul Foii, fie la Casa Radu Negru.

Plecăm din Rucăr dela Monumentul Eroilor, urcăm valea Râuşorului, trecem spre dreapta peste dealul Piscul Dârstei, pe Faţa Crudului, pe la Comoară şi pe Piscul Jugei, coborînd apoi. În Valea Dâmboviţei, în dreptul cătunului C*oţăeni,* mai sus de *Cheiţe dela Plaiul Mare* care corespund Cheilor Dâmbovicioarei, din valea învecinată.

Odată intraţi în Valea Dâmboviţei, vom folosi drumul de pe malul acesteia până în punctul *Cojocaru* (860 m. alt.), unde găsim câteva case şi barăci ale lucrătorilor dela exploatările forestiere care în scurt timp vor devasta o mare parte a splendidei regiuni înconjurătoare.

Pe această distantă trecem în revistă, pe dreapta, ultimele ramificaţii ale Pietrei Craiului (Gruiul Mirii, Valea Speriatei. Valea Păltineţului şi Valea Largă), până în Valea lui Ivan, la gura căreia se găseşte punctul „Cojocaru"; iar pe stânga ultimele ramuri ale Păpuşii (Pleaşa Drăganului, Clăbucetul, Broasca şi Plaghia).

Dela Cojocaru trecem peste apa Dâmboviţei, urcăm pe malul stâng al Văii lui Ivan şi ne oprim, cam după o oră, într'o vastă poiană la al cărei capăt superior se găseşte marea şi ospitaliera stână din Valea lui Ivan, cunoscută de toţi cei care se rătăcesc prin aceste paragini. Aci drumul nostru ia sfârşit; cei care doresc să viziteze regiunea apuseană a Pietrei Craiului vor urca până la *Crucea Grănicerului,* de unde vor putea folosi Poteca Grănicerilor sau oricare din traseele descrise în capitolele anterioare, aparţinând zonei apusene a masivului, şi având ca punct terminus Casa din Plaiul Foii sau Casa Radu Negru.

E) DRUMURI DE LEGĂTURĂ (DRUMURI DE INTERES GENERAL)

Masivul Piatra Craiului este aşezat între *Bucegi,* de o parte, *Făgăraşi,* de altă parte şi *Ezer-Păpuşa,* care se desprinde din aceştia, prelungindu-se către sud; între Piatra Craiului şi Bucegi se deschide marea depresiune a Branului, populată şi foarte bogată în drumuri, dintre cari trebue să ştim însă pe care să alegem, pentru a ne fi mai de folos; între Piatra Craiului şi Făgăraş se află şanţul prelung al Bârsei mari cu un singur drum accesibil de legătură; între Piatra Craiului şi Ezer-Păpuşa se cască adânca spărtură a Văii Dâmboviţei, peste care trebue să trecem pentru a intra apoi într'o vastă regiune de munţi mici, sălbateci, împăduriţi şi lipsiţi de drumuri, cari se succed neîntrerupt până la picioarele Păpuşii şi ale Ezerului Mare.

Este deci necesar, pentru cel care doreşte să străbată regiunile intermediare, să cunoască în amănunt drumurile de legătură dintre aceşti masivi învecinaţi, către cari ne atrage nu numai frumuseţea peisagiului, dar şi minunata imagine vizuală pe care ne-o oferă din orice punct al crestei Pietrei Craiului, silueta masivă şi îndepărtată a Bucegilor, Ezerului, Păpuşii sau Făgăraşilor, Drumurile de legătură pe care le vom prezenta aci sunt în genere *drumuri de o zi,* cu excepţia celui spre Ezer-Păpuşa care se străbate în două zile (înţelegem prin timp de mers durata parcursului dintre masive, plecând neapărat dela o casă de adăpost sau un punct locuit şi ajungând deasemenea la o casă de adapost sau punct locuit).

Direcţia de parcurgere a drumurilor de legătură este facultativă; vom putea pleca dela casa de adăpost Radu Negru spre a ajunge la Babele sau Peştera, în Bucegi, sau viceversa; deasemenea vom putea pleca dela casa din Plaiul Foii pentru a ajunge la Urlea, în Făgăraş. Dar va trebui să plecăm neapărat dela Casa Voina, din Ezer-Păpuşa, spre a ajunge în Piatra Craiului, obligaţi de împrejurări speciale pe care le vom arăta odată cu descrierea traseului.

Toate drumurile de legătură fac parte din categoria drumurilor de interes general, fiind accesibile tuturor drumeţilor, cu singura obligaţie de a fi bine echipaţi şi antrenaţi pentru drumuri lungi.

1. Casa Radu Negru—Moeciul—Bucegi.

Timp necesar: 12-14 ore. Distanţa dintre Casa Radu Negru şi şoseaua Giuvala o străbatem pe traseul B. II. l, prin satul Şirnea; dela km. 96.400 mai parcurgem numai 700m. pe şoseaua naţională spre Bran, iar la km. 97.100 părăsim şoseaua şi ne îndreptăm spre dreapta, către satul Moeciul de Sus.

Imediat sub noi se deschide *Valea Grădiştei,* pe care o coborîm folosind o potecă bună care se desprinde din şoseaua naţională, la km. 97.100; la gura văii, după ce am străbătut locuri sălbatece şi destul de frumoase, trecem peste apa Moeciului şi ne folosim de şoseaua care străbate satul în toată lungimea lui de câţiva kilometri, prilejuindu-ne o foarte frumoasă şi aproape permanentă vedere spre ovalul perfect al pasului *Strunga.*

În mijlocul Moeciului de Sus, în dreptul bisericei, lăsăm la dreapta o ramură a şoselei, care se îndreaptă spre satul *Fundata* şi continuăm să urmăm Valea Moes ciului către isvoarele ei care acum au luat numele de *V. Bângăleasa;* puţin mai sus de ultimele case din Moeciul, se desprinde spre stânga o potecă mare, ciobănească, pe care o vom folosi spre a ieşi, către mija locul zilei, la cârciuma lui Bangală, de pe plaiul Guţanului.

Urcuşul este greu, poteca are serpentine foarte repezi, dar pădurea pe care o străbatem este minunată şi după vre-o 40 minute de urcuş ne oprim la G*uţanul*, singurul popas de pe întregul parcurs, unde este indicat să ne odihnim şi să luăm o masă caldă.

Cârciuma este situată lângă ruinele fostei vămi ungureşti care deservea pasul Strunga şi este un

punct foarte frecventat de către cei cari fac transporturi între satele Branului şi Peştera Ialomiţei, Scropoasa, Moroeni, Dobreşti sau de ciobanii din regiunea Guţanul-Strunga, foarte bogată în stâne mari.

Dela cârciuma lui Bangălă intrăm propriu zis în masivul Bucegi; este deci momentul să ne hotărîm asupra punctului spre care ne vom îndrepta şi anume: spre *Peştera,* pe varianta I pe la Strunga, sau spre *Babele,* pe varianta II, pe la Colţii Ţapului şi V. Doamnele.

În ambele cazuri, vom fi până în seară la o casă de adăpost.

Varianta I: Guţanul-Strunga-Peştera.

Drumul este prea cunoscut pentru a-l prezenta în amănunte; poteca largă se dirijează spre sud (dreapta), trece pe sub abruptul Strungii şi după ce urcă uşor în pasul Strunga, coboară spre Valea Ialomiţei, unde vom avea de ales între nenumăratele case de adăpost din regiunea *Peştera Ialomiţei*.

Varianta II: G*uţanul-Colţii Ţapului-V. Doamnele-Babele.*

Este o variantă mult mai puţin umblată, mai sălbatecă şi mai greu de identificat.

Din faţa cârciumei dela Guţanul coborîm la isvorul Guţanului, trecem pe lângă marea stână de pe malul opus şi urcăm direct spre *Colţii Ţapului,* pe o potecă abia vizibilă care însă, odată intraţi în vălmăşagul de ţancuri şi hornuri din Colţii Ţapului, devine din ce în ce mai accentuată.

Urcuşul sfârşeşte pe spinarea lată a muntelui Guţanul, lângă o cruce de lemn, deasupra isvoarelor văii Doamnele; îndreptându-ne spre răsărit, către *Casa Babele* care acum se vede foarte bine în depărtare, vom coborî în firul principal al Doamnelor, dealungul unuia din isvoarele ei care se iveşte din dreapta; un hăţaş ciobănesc ne conduce până la confluenţă, în dreptul unui bordei ce se află pe malul opus al văii Doamnele.

Coborîm foarte puţin această vale, trecem pe malul stâng, lăsăm în urmă frumoasa cascadă a Doamnelor şi părăsim firul văii, îndreptându-ne spre pintenul care desparte această vale de *Obârşia Ialomiţei*, către care ne conduce hăţaşul.

În curând avem la picioarele noastre Obârşia Ialomiţei cu punctul de confluenţă al văii Sugărilor şi văii Doamnelor, iar în dreapta întreaga vale a Ialomiţei, cu cheile ei şi succesiunea de piscuri de pe platoul Bucegilor.

Coborîm spre punctul de confluenţă, trecem peste apa Obârşiei, mergem puţin pe malul stâng al văii Sugărilor (dreapta, cum urcăm) şi strecurându-ne printre pâlcurile de jnepeni, ieşim spre dreapta pe Piciorul Babelor, în marele drum dintre Peştera şi Babele.

De aci, urcând pantele pronunţate ale muntelui Babele, ajungem la cabana cu acelaş nume a Asociaţiei A. D. M. I. R., unde ia sfârşit drumul nostru de legătură, pe varianta II.

2. Ezer (Casa Voina)—Cojocaru—Casa Radu Negru.

Timp necesar: 2 zile.

Este recomandabil ca drumul acesta să fie parcurs dela vest la est, aşa cum îl descriem noi aici, deoarece în sens invers, cu plecarea dela Casa Radu Negru, prezintă următoarele neajunsuri:

a) Singurul punct de adăpost de pe parcurs este *Cojocaru,* care nu se află însă la mijlocul distanţei, ci mult mai aproape de Casa Radu Negru decât de celălalt capăt; ne vom opri deci prea de vreme în cursul primei zile, rămânând pentru ziua următoare o distanţă mult prea mare.

b) Odată ajunşi la Casa Voina, după două zile de mers, vom fi siliţi să parcurgem pe jos şi distanţa de 23 km. până la Câmpulung.

Parcurgerea acestui foarte frumos drum de legătură dela vest la est, prezintă patru mari avantagii:

a) Distanţa dela Câmpulung la Casa Voina, o facem cu un vehicul pe care îl găsim cu siguranţă în oraşul Câmpulung.

b) în prima zi străbatem odihniţi regiunea cea mai obositoare, până la Cojocaru, unde vom ajunge târziu seara.

c) A doua zi, după un popas bun la Cojocaru, vom urca mult mai uşor diferenţa de nivel de 1.000 m. dintre acest punct şi Şeaua Fundurile, de pe creasta Pietrei Craiului, peste care vom fi obligaţi să trecem pentru a ajunge la Casa Radu Negru.

d) Vederea este mult mai frumoasă, deoarece soarele de după amiază luminează feeric abruptul apusean al Pietrei Craiului, penare îl vedem în tot cursul după amiezei primei zile, iar soarele de dimineaţă luminează căldările Ezerului, vizibile în timpul dimineţii primei zile.

C*asa Voina* (denumită *Vlaicu Vodă)* aparţine Asociaţiei A. D. M. I. R. Secţia Muscel; este o

cabană încăpătoare, bine întreţinută şi, ceva mai mult, este punctul terminus al unei şosele accesibile tuturor categoriilor de vehicule dela carul cu boi până la autobuze.

Ea este situată la cirea 950 m. alt., în fundul văii *Râul Târgului,* imediat sub piciorul Ezerului Mare şi la mică depărtare de Păpuşa.

Plecând în zorii zilei dela Casa Voina, vom străbate în primul rând zăvoiul din faţa casei.pe malul drept al apei şi vom trece peste apa învolburată a Râului Târgului, folosind o punte improvizată din câţiva arini aruncaţi peste apă.

Ajungând pe malul stâng, mergem puţin dealungul apei, pe o potecă ce începe să capete fiinţă şi ne oprim la prima confluenţă; este *Valea Largă,* pe care o vom urca până la un bordei dărăpănat (punctul „La Căprărie") unde valea se bifurcă: un fir spre stânga (V. Rea) şi altul spre dreapta (V. Largă).

Poteca urmează foarte puţin firul din dreapta şi apoi începe să urce din greu pe piciorul dintre cele două ramuri ale Văii Largi; trecând prin poieni minunate, printr'o splendidă pădure de fagi, poteca ne conduce în *Şeaua Argeşelului* (1505 m. alt.) aşezată între Vf. Calului (1550 m.) la sud şi un pisc ce aparţine muntelui Găinaţul Mare[1], la nord).

Ne aflăm pe primul picior de munte din succesiunea celor pe care vom avea să le trecem urcând şi cobo-rînd văile care le despart; toate aceste văi şi picioare de munte pornesc din uriaşa piramidă a *Păpuşii,* în al cărei imperiu ne vom găsi până la *Cojocaru,* în Valea Dâmboviţei.

Din *Şeaua Argeşelului* (minunat loc de ski), avem o tulburătoare vedere asupra căldărilor Ezerului, mai ales dacă facem drumul primăvara, când plaiurile sunt înflorite, pe când văile superioare şi căldările Ezerului sunt încă în plină iarnă.

Coborîrea în valea Argeşelului nu comportă nici o orientare, dat fiind că apa se vede licărind în apropiere[2]. Pe malul opus nu se distinge nici o potecă, dar noi vom folosi hăţaşele de oi care străbat de-a coasta locurile şi vom continua să urcăm oblic spre stânga, către şeaua care se desemnează nu departe, în faţa noastră. Ajungând în această şea largă, vom descoperi micul lac *Ţefeleica* (1619 m. alt.), aşezat între *Vf. Ţefeleica* (1712 m.) la sud şi un pisc al piciorului *Mâra,* spre nord; este deci al doilea picior al Păpuşii aşezat în drumul nostru.

Din Şeaua Ţefeleica (punctul cel mai înalt de pe parcurs), ne îndreptăm de-a coasta spre dreapta (sud), pe sub vârful Ţefeleica, folosind acum o foarte bună potecă tăiată pe versantul drept al *Văii lui* P*urdel,* la a cărei gură trebue să coborîm.

Poteca ne conduce pe sub Ţefeleica, pe piciorul cu acelaş nume şi la un moment dat se dirijează spre stânga, îndreptândusse pe piciorul 'Purdel spre gura acestei văi şi lăsând Piciorul Ţefeleica să coboare spre dreapta;, punctul de despărţire se găseşte într'o largă poiană, nu departe de o stână, cam la 1300 m. alt. (poiana „La Poduri").

De aci, până în Valea lui Purdel, vegetaţie abundentă şi vedere splendidă, pentru prima dată, asupra abruptului apusean al Pietrei Craiului, după ce ne-am luat rămas bun dela Ezer, în Şeaua Ţefeleica.

Ajungând la confluenţa Văii lui Purdel cu *V, Râuşorului,* trecem peste apa vijelioasă a acestei văi, foarte umblată vara de localnici şi folosim pe o lungime de vreun kilometru, drumul de căruţă care merge în susul apei, pentru ca să părăsim apoi acest drum şi să urcăm pantele din dreapta, pe o potecă de cal foarte bună.

În curând ajungem într'o poiană largă, pe *Piciorul Boteanului,* în mijlocul unei splendide şi sălbatece păduri în care parcă nu a păşit încă picior de om; este al treilea picior al Păpuşii, aşezat în calea noastră, (alt. circa 1100 m.).

Străbătând minunata poiană de pe Boteanu, coborîm uşor spre dreapta, către valea C*lăbucetului*, vale în.e-chisă din toate părţile de păduri dese şi urcăm pe malul opus, pe o potecă foarte bună, până în *Muchea lui Răuţă* (Faţa Borei), unde, poteca face un unghiu ascuţit spre stânga (nord), trecând pe faţa opusă a muchiei.

Suntem pe cel de al patrulea picior al Păpuşii, aşezat deacurmezişul nostru; este muntele *Plaghia,* din care se desprind alte picioare pe care le vom străbate spre a ajunge în cele din urmă la Cojocaru.

De pe Muchea lui Răuţă (aparţinând tot muntelui Plaghia), ne întâmpină o nouă şi impresionantă viziune de basm a abruptului apusean al Pietrei Craiului, aşezat dincolo de marea depresiune a Văii Dâmboviţei şi luminat de ultimele raze ale soarelui (altitudinea locului (1232 m.).

Suntem în bazinul Dâmboviţei, ce se zăreşte departe, jos, în fundul văii; pentru a ajunge la Cojocaru, urmăm poteca pe versantul de răsărit al Muchiei lui Răuţă, trecem peste Piciorul Broasca, pe

---

[1] Cerem iertare pentru lipsa de fantezie a toponimiei muscelene.

[2] mai complicată este trecerea apei, deoarece nu există punte şi trebue să ne scoatem încăltxaamintea.

lângă stâna cu acelaş nume şi coborînd mereu pe Piscul Broasca, ajungem la confluenţa Văii Şaului cu V. Dâmboviţei.

Traversăm V. Şaului şi ne îndreptăm tot de-a coasta spre casele dela Cojocaru, evitând o zonă mlăştinoasă -ce se întinde între noi şi apa Dâmboviţei.

Poposim seara târziu, după circa 12 ore de mers, la prima casă din Cojocaru, aşezată în dreptul podului peste Dâmboviţa.

A doua zi vom folosi traseul D. I. l, pentru a ajunge la Crucea Grănicerului, de unde ne vom îndrepta fie spre C*asa Radu Negru,* pe traseul A. II. 6, fie spre *Plaiul Foii,* pe traseul A. II. 5.

3. Plaiul Foii-Rudărita-Urlea (Făgăraş).

Timp necesar: 12-14 ore.

Pentru cei care vin dela Casa Radu Negru şi vor să meargă spre Munţii Făgăraşului, *Plaiul Foii* este un foarte bun punct de popas, cu cabanele lui primitoare -, dar pentru cei care vin dela Zărneşti, cu gândul de a îndrepta fără popas spre aceiaşi munţi, Plaiul Foii nu mai este decât un simplu punct de trecere, atât cât durează oprirea trenului forestier în faţa casei lui Iosif Albu.

În orice caz, drumul de legătură poate începe şi poate sfârşi la această casă; trenul forestier ne poartă pe *Bârsa Groşetului* până la isvoarele ei (8,5 km. mai sus de Plaiul Foii), oprindu-se în punctul *Rudăriţa,* centru de exploatare forestieră unde găsim un administrator foarte civilizat şi primitor (d. Clinciu), precum şi o cameră pentru oaspeţi.

Drumul spre Făgăraşi începând propriu zis dela această staţiune, vom face aşa ca să poposim noaptea aici; pentru aceasta, vom prinde ultima cursă a trenului forestier, spre seară, fie din Zărneşti, fie din Plaiul Foii şi vom dormi la Rudăriţa.

Acelaş lucru se va întâmpla şi dacă venim dinspre Făgăraşi, deoarece vom ajunge la Rudăriţa târziu seara când nu mai avem nici o cursă spre Plaiul Foii-Zărneşti în zorii zilei, vom părăsi deci punctul *Rudăriţa* şi ne vom îndrepta spre capătul extrem al liniei Decauville, pe valea Mărului, afluent al Bârsei Groşetului (V. Mărului şi cu V. Rudăriţei dau naştere Bârsei Groşetului, având ca punct de confluentă staţiunea Rudăriţa).

După ce am urcat timp de o oră spre isvoarele Văii Mărului, ne oprim la punctul cel mai înaintat al exploatării forestiere, lăsând spre dreapta ultimele fire ale acestei văi prindem apoi poteca de cal care urcă pieptiş pantele din spatele staţiunei, pentru a ne opri pe spinarea Văcăria Mare, trecând prin nenumărate lăstărişuri şi pe lângă o pădure de brazi deasă ca o perie.

Ajunşi pe Văcăria, avem în stânga începuturile văii Rudăriţa şi ale muchiei Tămaşului, cu decorul Pietrei Craiului, majestos, în depărtare; iar în faţă se ridică piramida masivă a Păpuşii, dincolo de adânca vale a Dâmboviţei.

Prindem spre dreapta, pe muchea pe care ne aflăm, poteca mare de cal care, într'o oră, ne conduce *m Vf. Comisului* (1884 m.), după ce am lăsat în urmă larga şea a Comisului; aci întâlnim şi drumul care vine dinspre Tămaşul Mare, trecând peste Făgetul Caprei şi Lerescu (în Şeaua Comisului, un „om de piatră" pentru orientare).

În faţa noastră, mereu pe muchea despărţitoare dintre abisul Dâmboviţei (în stânga) şi depresiunea Sinea Mare (în dreapta), se ridică primul vârf mare din Făgăraş, cota 2131 m. *(Groapele).*

Poteca bine lucrată, rămasă dela grănicerii care patrulau odinioară pe aceste înălţimi, ocoleşte Vf. Groapele pe dreapta şi vârful următor *(Buzduganul* sau *Luţele*-2179 m.) pe stânga.

În dreapta, căldările vaste ale Groapelor, cu muchii despărţitoare voluminoase, în stânga, Valea Comisului şi Valea lui Aron, despărţite de *Plaiul Hoţului,* vestit în toată regiunea, apoi Valea Luţele, cu masivul picior al Luţelor Mari; dincolo de depresiunea Dâmboviţei, care ocoleşte toată piramida Păpuşii, o ultimă vedere asupra acesteia, deoarece mai departe vom trece în revistă *Bătrâna* şi apoi *Ezerul,* ceilalţi doi componenţi ai complexului Ezer-Păpuşa.

Ocolim pe stânga *Vf. Berivoescului* (2299 m.) şi *Vf. Beţiei.* (2295 m.), după ce urcăm din Şeaua Luţele peste piciorul Berivoescului; ocolim astfel întregul amfts teatru, vast şi caracteristic, al *Căldării Vladului,* trecem pe lângă un isvor limpede deşi puţin fieros, aflat între cele două vârfuri de mai sus, apoi peste cele două şei ale Beliei (o căldare largă se deschide la dreapta noae stră) şi în fine peste ultimele două şei ale Căldării Vladului (Curmătura Pietrele Popii şi Curmătura Vladului), întâlnind în această din urmă şea primul lac de pe creasta Făgăraşilor, *un lac de dolină,* lunguieţ şi puţin adânc.

În curând coborîm în marea despicătură a *Curmăturei Brătilei* (2122 m.), important punct de orientare pe traseu prin aşezarea ei; în dreapta se deschidă vasta căldare a Radului, iar în stânga Valea

Brătilei, cu muchea ei care reprezintă singurul punct de legătură al masivului Făgăraşilor cu anexele lui Ezer-Păpuşa, prin Mezea şi Oticu, doi munţi transversali, aşezaţi în continuarea Brătilei.

Din Curmătura Brătilei, urcând uşor printre Vf. Ludişorului şi Vf. Radului (2300 m.), intrăm în regiunea *Urlea,* punctul final al drumului nostru de legătură; în curând vom avea de ales între două variante, după cum timpul ne va permite să ajungem la C*asa Urlea* pe un drum mai lung şi mai frumos, sau pe unul mai lipsit pe perspective, dar mai scurt.

Varianta I- pe V. Langa - prindem din Şeaua Gropiţa, imediat după Vf. Ludişorului, o potecă bine vizibilă care urcă puţin spre dreapta spre *Vf. Langa* (2240 m.), îl ocoleşte pe stânga şi coboară repede spre fundul văii Langa, principal afluent şi isvor al marei văi *Pojorîta,* pe al cărei mal se află C*asa Urlea.*

Varianta II - pe creastă, în continuare, lăsăm la dreapta varianta de mai sus şi coborîm în Şeaua Ludişorului (2196 m.), începând ocolirea vastei căldări a Zârnei; ajungând la mijlocul acestei căldări, exact în dreptul văilor Zârnei şi Pojorîtei, ne oprim în *Curmătura Zârnei* (1932 m.), având în faţă pantele dinspre Vf. Urlea.

Coborîm spre dreapta până în fundul isvorului Urlea, afluent al văii Pojorîta împreună cu V. Lângă, trecem pe la confluenţa acestor două isvoare şi coborînd repede pe V. Pojorîta, ajungem în dreptul cabanei, pe care am zărit-o de pe creastă, aşezată deasupra văii, într'o minunată poiană.

După un scurt urcuş, poposim la *Casa Urlea* (1533 m.) astăzi proprietatea Statului prin O. N. T., fiind preluată prin dizolvarea asociaţiei S. K. V.

Celor cari au făcut drumul acesta de legătură dintre Piatra Craiului şi Făgăraş cu scopul de a parcurge mai departe creasta, către Urlea, Viştea, Moldoveanu şi Negoiul, le recomandăm să nu coboare până la Casa Urlea, pierzând 400 m. diferenţă la nivel pe care vor fi obligaţi să o recâştige a doua zi; bordeiul din Curmătura Zârnei le oferă un adăpost bun, dacă nu sunt mai mulţi de 3-4 persoane.

De remarcat că drumul de legătură descris aci este singura porţiune din traseul de creastă al Făgăraşilor, care poate fi parcursă şi cu caii.

BIBLIOGRAFIE

HARET M.-Prin Munţii Sinaiei-Rucărului şi Branului-1910.
IONESCU DUNĂREANU I.-Bucegii şi Piatra Craiului-1936.
IONESCU DUNĂREANU I.-Piatra Craiului-1944.
MOŞOIU I.-Branul şi Cetatea Branului-1930.
MARTONNE EM. Les Alpes de Transylvanle-1906.
SIMIONESCU I.-Prin munţii noştri-1941.
SZALAY A.B.Dr,-Der Kamm des Fogarascher Gebirges-1934
BULETINUL ALPIN-revistă trimestrială, 1933-1939.
ENCICLOPEDIA TURISTICĂ-publicaţlune anuală, 1934-1945. GHIDUL ROMÂNIEI-1940.

CARTOGRAFIE

HARTĂ PIETREI CRAIULUI - de L Ionescu-Dunăreanu- editura
A. D. M. I. R. - 1935.
HARTA PIETREI CRAIULUI - editura T. C. R. - 1936.
HARTA PIETREI CRAIULUI - de I. Ionescu-Dunăreanu – editura Casei Şcoalelor - 1944.

NOTĂ
Reproducerea schiţelor şi fotografiilor din acest volum este interzisă fără învoirea autorului şi va fi urmărită conform legii.

INDEXUL DRUMURILOR

A) DRUMURI DIN ZĂRNEŞTI

I Drumuri de pătrundere

1. Zărneşti-Plaiul Foii-Casa Radu Negru
2. Zărneşti-Prăpăstii- Casa Radu Negru

II. Drumuri de interes general

1. Zărneşti-Peştera-Casa Radu Negru
2. Zărneşti -Zănoaga-Piatra Mică
3. Zărneşti -Prăpăstii-Casa din Curmătură
4. Zărneşti -Casa Diana
5. Plaiul Foii-Valea lui Ivan
6. Valea lui Ivan-Valea Urzicii-Casa Radu Negru
7. Plaiul Foii-Marele Grohotiş-Valea lui Ivan
8. Casa Radu Negru-Casa din Curmătură

III. Trasee alpine

1. Valea Crăpătura
2. Padina Hotarului
3. Padina Şindileriei
4. Padina Închisă şi Brâul Caprelor
5. Padina Popii
6. Turnul Pietrei Craiului-Currnătura
7. Padina Închisă-Casa din Curmătură
8. Creasta Nordică
9. Creasta Sudică
10. Hornul Mare al Grindului
11. Plaiul Foii -Călineţ-V. Podurilor
12. Plaiul Foii -Ciorânga Mare
13. Plaiul Foii - Brâul de mijloc-Vf. La Om
14. Brâul Roşu

IV. Trasee tehnice

1. Acul Crăpăturii
2. Hornul Mare din Padina Închisă
3. Padina lui Călineţ
4. Valea Podurilor
5. Hornul închis din Ciorânga
6. Canionul din Ciorânga
7. Hornul Adânc din Călineţ
8. Peretele dintre Ţimbale
9. Muchea dintre Ţimbale
10. Muchea Ţimbalului mic-Colţii Gemeni
11. Umerii Pietrei Craiului
12. Muchea Padina Lăncii
13. Peretele din Padina Lăncii.
14. Peretele Central din Marele Grohotiş
15; Peretele din Piscul Rece
16. Muchea Roşie
17. Valea lui Ivan

B) DRUMURI DIN BRAN

I. Drumuri de pătrundere
1. Bran-Peştera-Casa Radu Negru

II. Drumuri de interes general
1. Casa Radu Negru- Şirnea-Bran
2. Casa Radu Negru -Giuvala-Bran

C) DRUMURI DIN DÂMBOVICIOARA

I. Drumuri de pătrundere
1. Dâmbovicioara -Ciocanul-Casa Radu Negru
2. Dâmbovicioara -Brusturetul-Casa Radu Negru

D) DRUMURI DIN RUCĂR

I. Drumuri de pătrundere
1. Rucăr-Valea Dâmboviţei-Valea lui Ivan

E) DRUMURI DE LEGĂTURA
1. Casa Radu Negru-Moeciu-Bucegi
2. Ezer (Casa Voina) -Cojocaru-Casa Radu Negru
3. Plaiul Foii-Rudăriţa-Urlea (Făgăraş)

TOPONIMIA PIETREI CRAIULUI

Masivul Piatra Craiului este suficient de bine dotat cu o toponimie proprie, pentru a nu mai fi nevoie să inventăm denumiri noui pentru locurile accesibile.

Cei cinci ani de cercetări în zona alpină ne-au condus însă la concluzia că, pentru o mai justă identificare a rezultatelor muncii noastre sistematice, nu ne puteam feri de obligaţiunea de a da noui denumiri unor puncte de mare interes alpin din cuprinsul masivului, cu deosebire în abruptul apusean.

Dăm mai jos o listă complectă a acestor noui denumiri care aparţin autorului prezentei lucrări, cu menţiunea că restul toponimiei alpine existente aparţine fie alpiniştilor care ne-au precedat, şi a căror paternitate asupra unora din denumiri nu este cazul să o stabilim aci, fie vânătorilor din regiune.

În ordine alfabetică toponimia introdusă de noi este următoarea:

- Acul Crăpăturii.
- Acul dintre Hornuri.
- Abruptul Şpirlei de Sus.
- Brâul de sub Grind.
- Brâul de sub Clăi.
- Cabana Ascunsă.
- Canionul din Ciorânga Mare.
- Colţii Gemeni.
- Canionul dela Ceardac.
- Degetul lui Călineţ.
- Hornul La Lanţuri.
- Hornul Mare din Padina Închisă.
- Hornul Adânc din Călineţ.
- Hornul închis.
- Muchea Ţimbalului Mare.
- Muchea Ţimbalului Mic.
- Muchea dintre Ţimbale.
- Muchea din Padina Lăncii.
- Muchea Roşie.
- Muchea V. lui Ivan.
- Peretele din Padina Şindileriei.
- Peretele din Padina Închisă.
- Peretele dintre Ţimbale.
- Peretele din Padina Lăncii.
- Peretele Central din Marele Grohotiş.
- Peretele din Piscul Rece.
- Peretele din Valea lui Ivan.
- Peretele Ţimbalului Mare.
- Pridvorul (La Umeri).
- Şipotul Crăpăturii.
- Săritoarea de sub Găvan (Padina Închisă).
- Săritoarea cu grotă (Canionul Ciorânga).
- Strunga Isvorului.
- Şeaua Călineţului.
- Şeaua Caprelor.
- Vârful dintre Ţimbale.

TABLOU SINOPTIC al marcajelor actuale şi viitoare din masivul Piatra Craiului

Traseul	Semnul actual şi culoarea	Semnul viitor şi culoarea
A I 1	linie roşie orizontală	acelaş
A I 2	cruce roşie	acelaş
A II 1	linie roşie orizontală	acelaş
A II 2	linie galbenă ,	acelaş

A II 3	linie albastră	acelaş
A II 4	linie	acelaş
A II 5	triunghiu roşu gol	acelaş (plin)
A II 6	punct negru,	fond roşu suprimat
A II 7	triunghiu verde, fond roşu	triunghiu albastru plin
A II 8	punct roşu	triunghiu roşu
A III l	linie galbenă	acelaş
A III 2	cruce albastră	acelaş
A III 3	scară albastră	triunghiu albastru
A III 4	„Q” albastru	linie albastră
A III 5	triunghiu albastru ,	suprimat
A III 6	punct galben, cerc albastru	punct roşu
A HI 7	punct albastru	linie albastră
A HI 8	punct albastru, fond roşu	punct roşu
A III 9	pătrat albastru, fond roşu	punct roşu
A III 10	linie verde orizontală	suprimat
B I 1	pătrat roşu	suprimat
B II l	linie albă, fond roşu	suprimat
C I l	triunghiu roşu plin	acelaş
C I 2	linie albastră, fond roşu	acelaş (fond alb)
DI 1	triunghiu roşu gol	acelaş (plin)

NOTĂ. Toate semnele de marcaj viitoare vor fi aplicate pe fond de culoare albă.

TABLA DE MATERII

Prefaţă la ediţia II
Prezentare
Descrierea geografică
Itinerarii
Drumuri din Zărneşti
Drumuri din Bran
Drumuri din Dâmbovicioara
Drumuri din Rucăr
Drumuri de legătură
Bibliografie
Indexul Drumurilor
Toponimia Pietrei Craiului
Tablou sinoptic al marcajelor

Scanare, OCR şi corectura : Roşioru Gabi rosiorug@yahoo.com
Alte titluri disponibile la : grupul HARTI_CARTI la http://groups.yahoo.com/
Carte obţinută prin amabilitatea dlui. Sergiu Babei.